

Historisch

Stekene

Verzamelalbum

Voorwoord

Met plezier mogen wij als eerste AD Delhaize dit prachtige historische stickerboek aan onze klanten overhandigen.

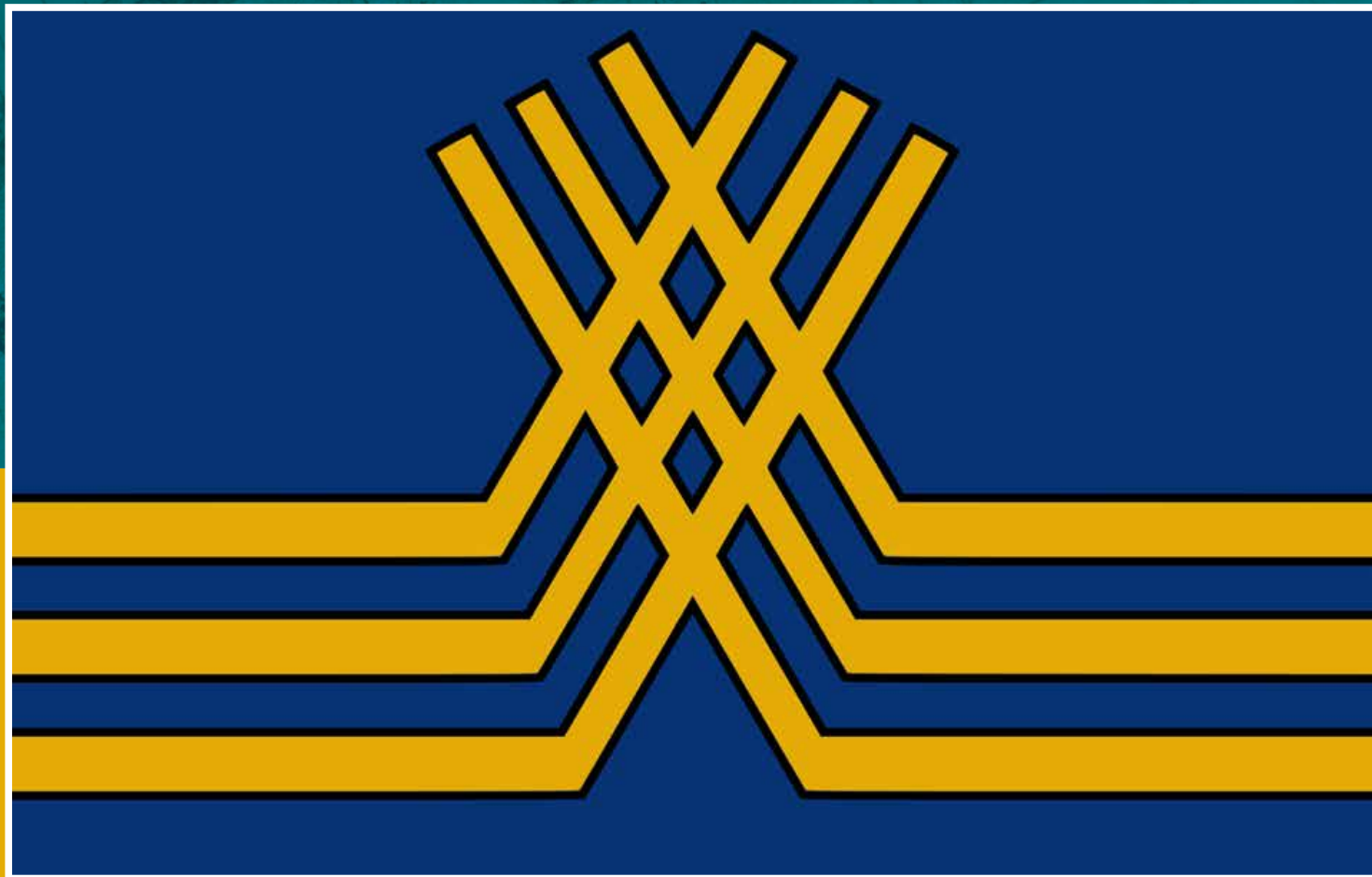
Elke dag staan wij opnieuw met genoeg klaar voor onze klanten, ieder met een eigen verhaal. Dan geven wij met plezier het verhaal van hun gemeente cadeau.

Wij zijn dan ook trots dat we samen met de Heemkundige kring d'EUZIE VZW dit prachtige project hebben kunnen verwezenlijken, zonder hen was dit uiteraard niet mogelijk. Hartelijk bedankt hiervoor.

Sinds 2008 zet de familie Dierickx, in Stekene, alles in het teken van haar klanten. Beginnende door in dat zelfde jaar Cash Fresh Stekene volledig te verbouwen en te heropenen als AD Delhaize. Wat is er dan mooier om onze klanten een attentie te geven als bedankje voor al die mooie jaren dat ons cliënteel het personeel heeft bezorgd? Een verschil maken in uw dag is waar wij het voor doen.

Ook willen wij dit nog vele jaren verderzetten, maar dit kunnen we enkel met jullie hulp. Wij hopen dan ook dat jullie veel vreugde zullen beleven met dit unieke stickerboek, zodat jong en oud, groot en klein nog meer onvergetelijke momenten kunnen vastleggen door het verzamelen van de buitengewone stickers. En, wie weet, misschien staan jullie ooit zelf in zo'n boek.

Vlag van Stekene.

Wapenschilden en vlag van Groot-Stekene

Na de fusie in 1976 van de gemeenten Stekene, Kemzeke en Klein-Sinaai werd een gemeentevlag ontworpen op basis van een decreet van 28-01-1977.

De symbolische betekenis kan men als volgt vertalen: het gele verkorte latwerk is de abstracte weergave van een stuik vlas. De vlasnijverheid die vroeger de rijkdom uitmaakte van de drie deelgemeenten wordt hier aangewend om de drie entiteiten te vervlechten tot de nieuwe fusiegemeente. Het goud van het vlas en het azuur van de Wase lucht waren de basiskleuren van de afzonderlijke gemeentevlaggen.

De tweemaal drie gouden banden die als vingers in elkaar verstrengeld zijn, verzinnebeelden het naar elkaar toegroeien van de drie gemeenschappen. De tent, die zo gevormd wordt, biedt veiligheid en geborgenheid. Het latwerk als rijzende takken suggereert de bloei.

Het wapenschild van Stekene

Hoewel op een schilderij uit 1722 het wapen duidelijk wordt afgebeeld in geel en zwart wordt na de onafhankelijkheid van België het wapen vastgelegd bij KB in 1848 in de kleuren geel en blauw.

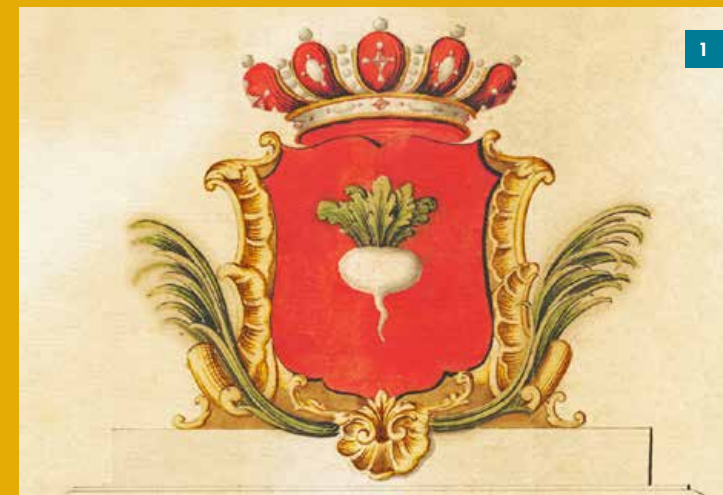
In het wapenschild van Stekene worden drie goudkleurige vissen afgebeeld tegen een azuurblauwe achtergrond. Het verband tussen Stekene en de vissen ligt niet voor de hand maar men veronderstelt dat de betekenis van de vissen van religieuze aard is. De heilige Petrus wordt namelijk als patroon van de zoetwatervissers en de steenbakkers afgebeeld.

Het huidige Bosdorp werd trouwens ooit Sintpietersdorp genoemd. Een verband met de Stekense vaart en de welvarende steen-, -tichel en pottenbakkersnijverheid in de 15de en 16de eeuw is snel gelegd. Tot omstreeks 1970 werd ook nog het feest van 'Sintepieter' gevierd.

Het wapenschild van Kemzeke

Het wapen van Kemzeke werd reeds afgebeeld op een figuratieve kaart van 1664 en op een zegel van 1694 en stelt een kameel voor met op de achtergrond een boom. In 17de en 18de eeuwse rekeningen wordt de parochie aangeduid met de naam 'Kemelseecke'. Meteen een verwijzing naar de figuren op het wapenschild namelijk een kameel en een eikenboom. De oorspronkelijke kleuren zijn niet meer te onderscheiden.

Tijdens de Nederlandse periode (1815-1822) werd het wapenschild van Kemzeke opnieuw bevestigd.

Wapenschild Land van Waas.

Wapenschild van Kemzeke 1840.

Wapenschild van Stekene.

Wapenschild van Klein-Sinaai.

In tegenspraak met de beschrijvende tekst in het Koninklijk Besluit van 13 oktober 1819 werd op het schild echter een dromedaris afgebeeld i.p.v. een kameel. Bovendien is het dier stappend en niet staand afgebeeld en is de eik van het oorspronkelijke wapenschild verdwenen. Net als het wapenschild van Stekene werd dit van Kemzeke na de onafhankelijkheid van België herbevestigd op 30 januari 1840.

De officiële beschrijving luidt: 'azur à un chameau d'or' of 'van lazuur (blauw) met een kemel van goud'. Stond de kameel in de originele versie afgebeeld naar rechts kijkend, kijkt hij in de latere en huidige versie naar links.

Het wapenschild van Klein-Sinaai

Het wapenschild van Klein-Sinaai, wat voor de fusie van de gemeenten een kerkdorp van Sinaai was, is samengesteld

enerzijds uit het embleem van de H. Catharina, patrones van de kerk van Sinaai, namelijk het puntig rad waarop ze gefolterd werd, en anderzijds de raap van het land van Waas. Dit wapen werd op 23 december 1840 bekrachtigd.

Het wapenschild van het Land van Waas

Sinds de 16de eeuw gebruikte de Keure van het Land van Waas de raap als symbool.

In het kaartboek uit 1774 getekend door landmeter Jacobus Du Caju is het mooi getekende schild de blikvanger boven zijn verklarende opdracht. (Archief KOKW)
'In keel een raap van natuurkleur'.

Ons dorp zoals het vroeger was

Scan de QR-code!

De prentbriefkaart of aanzichtkaart kent zijn opgang tijdens de periode 1900-1914. Dit communicatiemiddel kon je de helft goedkoper versturen dan een gesloten omslag. Naast een goedkoop communicatiemiddel was de postkaart van meet af aan een verzamelobject. Waarschijnlijk was dat de reden waarom een dorp fotografisch werd vastgelegd en de aanzichtkaarten in grote aantallen werden aangekocht en verstuurd.

Op deze pagina een postkaart van de Dorpsstraat richting markt. Op de gevel van het eerste huis links staat te lezen "GEBROEDERS DELHAIZE & Cie IN DEN GROOTEN GOEDEN KOOP ...". In 1867 werd de maatschappij Delhaize & Cie opgericht. De prentkaart, verstuurd in 1907, geeft een beeld van de winkel met grote uitstalramen en zelfs de deur in glas, het type winkel dat de firma voor ogen had. Ruime winkels met een eigen look: grote uitstalramen met daarin ordentelijk geschikte en geprijsde waren. Waarschijnlijk heeft de Eerste Wereldoorlog het einde betekend voor deze Delhaize vestiging in Stekene.

De Dorpsstraat.

De Dorpsstraat met links het gemeentehuis, rechts de markt.

Drukkerij Gazet van Stekene. Centraal met handen in de zij, drukker De Windt.

Statiestraat richting station.

De Brugstraat richting Molenbergstraat.

Nieuwstraat. Links de kapel van de Broeders, rechts Rijkswachthuisjes.

Kemzeke 1664,
de rode lijn is de grens met Stekene.

Stekene, dorp aan de grens

De recente grensafsluiting tijdens de coronapandemie confronteerde ons plots opnieuw met de vaststelling dat Stekene een echte grensgemeente is gebleven. De kenmerkende grijze gietijzeren grenspalen uit 1843 zijn nog steeds belangrijke bakens in ons landschap. 'De grens' in de betekenis 'wat is nu van ons' heeft altijd al tot onrust, processen, zelfs oorlogen geleid. Het plaatsen van een fysiek kenmerk, samen met een goede plaatsbeschrijving en een bijhorend plan, brengt meestal opnieuw vrede tussen de twistende partijen.

Onze huidige landsgrens met Nederland werd reeds bij het verdrag van Munster in 1648 vastgelegd. In de vele conflicten die later op ons grondgebied werden uitgevochten, schoof de grenslijn tussen de staten in oorlog nog een paar keer Noord/Zuid. Na de oprichting van de Belgische Staat in 1830 en na 13 jaar onderhandelen zorgt de uiteindelijke overeenkomst tot heden voor bijna twee eeuwen stabiliteit.

Niet alleen landsgrenzen, maar ook onze gemeentegrenzen waren een voortdurend twistpunt. Zo leren opzoekingen in de oudere archieven ons dat Kemzeke en Stekene in 1550 samen een grensbeschrijving opmaakten, vooral om duidelijk te stellen op welke percelen zij hun belasting konden heffen. Later gebeurde die beschrijving nog verschillende malen opnieuw, tot bij een

nieuwe betwisting in 1668 het vonnis van het Hoofdcollege van het Land van Waas de parochie Stekene verplichtte tot opmaak van een grootschalig gemeenteplan en een bijhorend kaartenboek dat duidelijk alle grenspunten tussen de gemeenten weergaf.

De discussies omtrent gemeentegrenzen kwamen zo tot een oplossing. Later waren er nog wel nieuwe overeenkomsten tussen onder andere Kemzeke en St-Pauwels, die grensverleggend waren door ruiling.

In 1976 haalde de fusie van gemeenten het eeuwenoude grenzenpatroon duchtig door elkaar. Stekene, als grootste gemeenschap van de 3 samengevoegde dorpsgemeenschappen, is de blijvende naam. Het is echter duidelijk dat ook de dorpsgemeenschappen van Kemzeke en Klein-Sinaai hun eigen identiteit hebben en die ook willen behouden... grenzen verdwijnen, grensbewoners blijven.

100 jaar later sluit de coronapandemie terug de grens.

Oriëntatietafel aan de Molenbeek. Grenspunt 5 gemeenten.

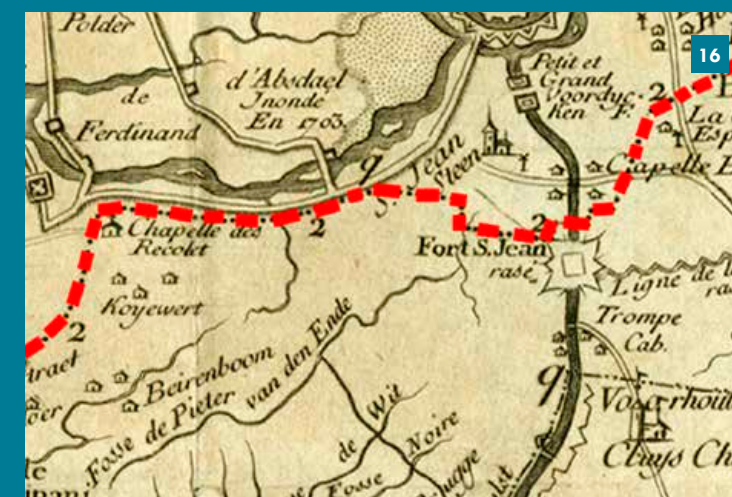
De provinciale grenspaal uit de Hollandse tijd 1815.

Soldaten aan de grenspaal in de Kemelstraat 1914.

Oostenrijkse grenspaal 1722, met de Lekebeek als staatsgrens.

Grenskaart uit 1720.

Stenen tichels.

Archeologie: Stekense geschiedenis uit de grond.

Dat Stekene een zeer oude woonplaats is, bewijzen de talrijke vondsten bij opgravingen.

In 1990 werden er in de wijk De Tromp circa 10 000 jaar oude stenen pijlpunten gevonden. Bij diezelfde opgravingen werden twee kringgreppelgraven gevonden. Deze manier van begraven werd ongeveer 3500 jaar geleden gebruikt. Binnen de greppels werden asurnen van overledenen begraven. Soortgelijke graven werden teruggevonden aan de Stadionstraat, op de vroegere locatie van het voetbalveld, en op de Kwakkel. Eveneens op de Kwakkel en in het gelaag werden Romeinse waterputten opgegraven. Aan de Polenlaan, ongeveer 200 meter van de kerk, werd een geglazuurde asurne teruggevonden die stamt uit de ijzertijd, 2500 jaar geleden. Bij werken in de H.Kruiskerk werden onder de vloer drie grafkelders gevonden. De wanden waren bepleisterd en voorzien van roodbruine verf.

In de periode 1980-1990 werden op het grondgebied van Klein-Sinaai opgravingen gedaan naar de grondvesten van de abdij van Boudelo. Niet alleen de grondvesten werden blootgelegd, maar ook aarden potten, scherven, kruiken, geglazuurde en

beschilderde wandtegeltjes en andere voorwerpen die in de keuken gebruikt werden, kwamen aan de oppervlakte. De abdij werd vanaf 1220 tot 1579 bewoond door monniken van de orde van Citeaux. Ze hadden veel invloed en bezaten in Stekene en wijde omgeving veel gronden.

Tijdens de oorlogen tussen Spanje en de Nederlanden werd Stekene dikwijls geplunderd, niet alleen door Spaanse, maar ook door andere vreemde soldaten. Aan de Kiekenhaag werd zelfs een echte veldslag uitgevochten. In de Stekense Vaart werden geweren en kanonkogels teruggevonden.

In de middeleeuwen waren tientallen steenbakkerijen actief in Stekene. De Stekense tichel, een voorloper van de dakpan, bracht grote voorspoed voor de gemeente. Uiteraard zijn er veel overblijfselen van deze nijverheid teruggevonden: bakstenen, vloertegels, daktichels, tot zelfs steenbakkersovens.

Bewijzen voor de ouderdom en de geschiedenis van een dorp vindt men meestal onder de grond...

Septaria kalkbrood uit het steengelaag.

Haaientanden.

Ringgreppelgraf.

Zwaard en geweer als bodemvondsten.

Boudelo 1983-1984.

Veertiende-eeuwse kruik.

Eerste naoorlogs brandweervoertuig 1950.

Oude brandweerpomp.

Demonstratie bij overhandiging bosbrandweerbussen 1979.

Belgisch kampioenschap tandemracen brandweer 1987.

Hedendaags brandweervoertuig.

Demonstratie brandweer.

Van brandweer tot firefighter

De eerste sporen van georganiseerde brandbestrijding in Stekene brengen ons terug naar de jaren 1820. In een raadsbesluit uit 1828 wordt verwezen naar het in voldoende aantal aanwezig en in goede staat verkerende zijn van brandemmers, ladders en haken. Tussen WO I en WO II evolueert de lokale brandbestrijding van brandemmers, over met de hand voort getrokken pompen tot “een Luxevoiture welke den pomp voortrokke...”. Eén van deze oude handpompen is vandaag nog in werking en te bezichtigen in de kazerne.

Na WO II wordt de Stekense brandweer gehuisvest naast het gemeentehuis in de Stadionstraat, waar nu de huidige loketten gevestigd zijn. Met de naoorlogse heropstart tijdens de periode '46-'50, leggen lokale pioniers de basis van de hedendaagse brandweer.

Op 29 september 1979 huldigt de gemeentelijk brandweer feestelijk haar nieuwe kazerne in op het adres Polenlaan 35. Dit gaat gepaard met het overhandigen van het nieuwe vaandel en het eerste gespecialiseerde bosbrandweervoertuig.

Op die locatie blijft de brandweer tot 2009, opnieuw is de huisvesting te klein voor het bijna 50-koppige korps, het

wagenpark van 9 voertuigen, leslokaal, sanitair, kantine, radiokamer, werkplaats en secretariaat.

In december 2009 neemt de gemeentelijke brandweer, samen met het Rode Kruis en de lokale politie, officieel hun intrek in het gloednieuwe veiligheidscentrum “De Zavel”. Voor dit concept ontvangt de gemeente Stekene de Janusprijs.

Dit op de toekomst gerichte gebouw voldoet aan de eisen van een modern en performant brandweerkorps.

Sinds 1 januari 2015 maakt de Stekense brandweerpost deel uit van Hulpverleningszone Waasland. Deze organisatie omvat een 560-tal werknemers en verzorgt de dringende brandweer en medisch hulp vanuit kazernes te Beveren, Kruibeke, Temse, Waasmunster, Kieldrecht, Melsele, Sint-Niklaas, Stekene en Sint-Gillis-Waas.

De jeugd komt aan bod met een 60-tal tieners die gespreid over drie jeugdbrandweerposten (Kruibeke, Stekene en Sint-Niklaas) klaargestoomd worden tot “firefighter of the future”.

Meiboomplanting door Reintje Vos.

Folklore

Folklore omvat de gewone en ongewone eigenheden van een dorp of gemeente. De volksgebruiken versterken de onderlinge verbondenheid tussen mensen. Alle activiteiten rond en in de hofstee, kledij, voedsel, werk, muziek, toneel, school, kermissen, kalenderfeesten, kinderspelen, dialect... en zelfs onze spotnaam zijn folklore: Messenvechters in Stekene, Stijve Buiken in Kemzeke en de Bokken in Klein-Sinaai die stuiverken wisselen. Volksgebruiken beginnen bij de ooievaar die door het raam vliegt met de baby die zijn eerste suikerboontjes produceert en eindigen bij de koffietafel na de teraardebestelling.

De (wijk)kermissen, de jaarmarkten, de meiboomplanting, het Sint-Jansvuur, de dorpsfeesten, de feestmarkt, Sinterklaas, de kerststallen, de kerstmarkt, processies, stoeten, Vlaamse kermissen (al dan niet in schoolverband), paarden-, dieren-, fietsen- en autowijding, ... rijgen de levensjaren aan elkaar. De meest recente verbindende activiteiten zijn de Stekeldag, de zomerconcerten en Crammerock.

De Stekense Piepel, die al sinds eind 17 de eeuw de plak zwaait in onze straten, verdient een aparte vermelding als folkloristische figuur.

Tot een eeuw geleden was carnaval ook in onze gemeente nadrukkelijk aanwezig. Door allerlei uitspattingen zoals messengevechten, werd het in 1922 echter verboden. Voorheen was dat ook al het lot van kermissen. Met of zonder volksgebruiken, samenleven was, is en zal nooit vanzelfsprekend zijn.

Door het individualisme, de globalisering en de moderne mediakanalen vermindert de saamenhorigheid in de meeste wijken. Toch blijven identiteit en een herkenbaar kader belangrijk voor de geestelijke gezondheid van de gewone mens. Liefde voor de eigenheid is een mooi begin...

Scan de QR-code!

Scan de QR-code!

Bormtekermis.

De Stekense "Piepel".

Meiprocesie 1965.

Paardenzegening 2017.

Carbuurschieten.

Driekoningen 1998.

Voetbal in Klein-Sinaai.

Voetbal

Voetbal is altijd een van de meest beoefende sporttakken geweest. Elk dorp en elke stad heeft of had vaak een of meerdere voetbalverenigingen. Lange tijd was het sportieve aanbod meestal beperkt tot voetbal. Daar kwam slechts verandering in na de bouw van sporthallen, waardoor de keuzemogelijkheid aanzienlijk groter werd.

Groot- Stekene is hierop geen uitzondering. Stekene Sportief had zijn thuishaven in de Stadionstraat en de Klauwaerts waren de trots van de gemeente Kemzeke.

Aanvankelijk, in de 'prehistorie', werd de basis van die clubs gevormd door spelers uit de eigen gemeente. Zowel Stekene Sportief als de Klauwaerts kenden succesperiodes, maar eveneens diepe dalen in de provinciale reeksen van de Koninklijke Belgische Voetbalbond. Klauwaerts Kemzeke stopte in 2017, waarna SK Kemzeke de fakkel overnam.

Zeer opmerkelijk voor het voetbal in Stekene is het liefhebbersvoetbal, ook wel cafévoetbal genoemd: puur amateurisme, zonder enige vergoeding of compensatie elke zaterdag en/of zondag de voetbalschoenen aanbinden en 90 minuten het volle pond geven in regen en wind, op vaak moeilijk te bespelen velden.

In Stekene alleen waren er niet minder dan veertien van dergelijke verenigingen, die elk hun lokaal hadden in één of ander café. Sommige lokalen herbergden zelfs meerdere teams: één actief op zaterdagmiddag en een ander op zondagvoormiddag. Om dat alles in goede banen te leiden, werd een heuse competitie georganiseerd onder de naam 'Tornooi van de Gemeente Stekene'. In grote lijnen werd daarbij het reglement en de structuur van de Belgische Voetbalbond gevolgd. Nog altijd zijn er enkele van die liefhebbersploegen actief binnen het Walivo (Waas liefhebbersverbond).

Eén liefhebbersploeg, VV Straatje, verdient wel een speciale vermelding. Zij hebben de stap naar de Belgisch Voetbalbond gemaakt en startten ook met een eigen jeugdwerking. Toen Stekene Sportief onder meer door het verlies van hun terrein, gedwongen stopte en gedeeltelijk fuseerde met VV Straatje, gingen zij in 2013 samen verder onder de naam Avanti Stekene. De samenwerking is bijzonder succesrijk geweest en niet enkel op louter sportief vlak. De club is één van de weinige verenigingen die ook een G-elftal tussen de lijnen brengt dat zich richt tot personen met een verstandelijke beperking, al dan niet gecombineerd met een fysieke handicap, met als doel hen de mogelijkheid te geven om in een gestructureerd kader en binnen hun mogelijkheden te voetballen.

Jeugdcompetitie in 1938.

FC Stekene-Sportief.

Kampioenenploeg van Kemzeke 1961.

VV Straatje Stekene.

De liefhebbersploeg FC Wildernis 1972-1973.

Een Stekense damesploeg.

Kemzeke, een eigen geschiedenis

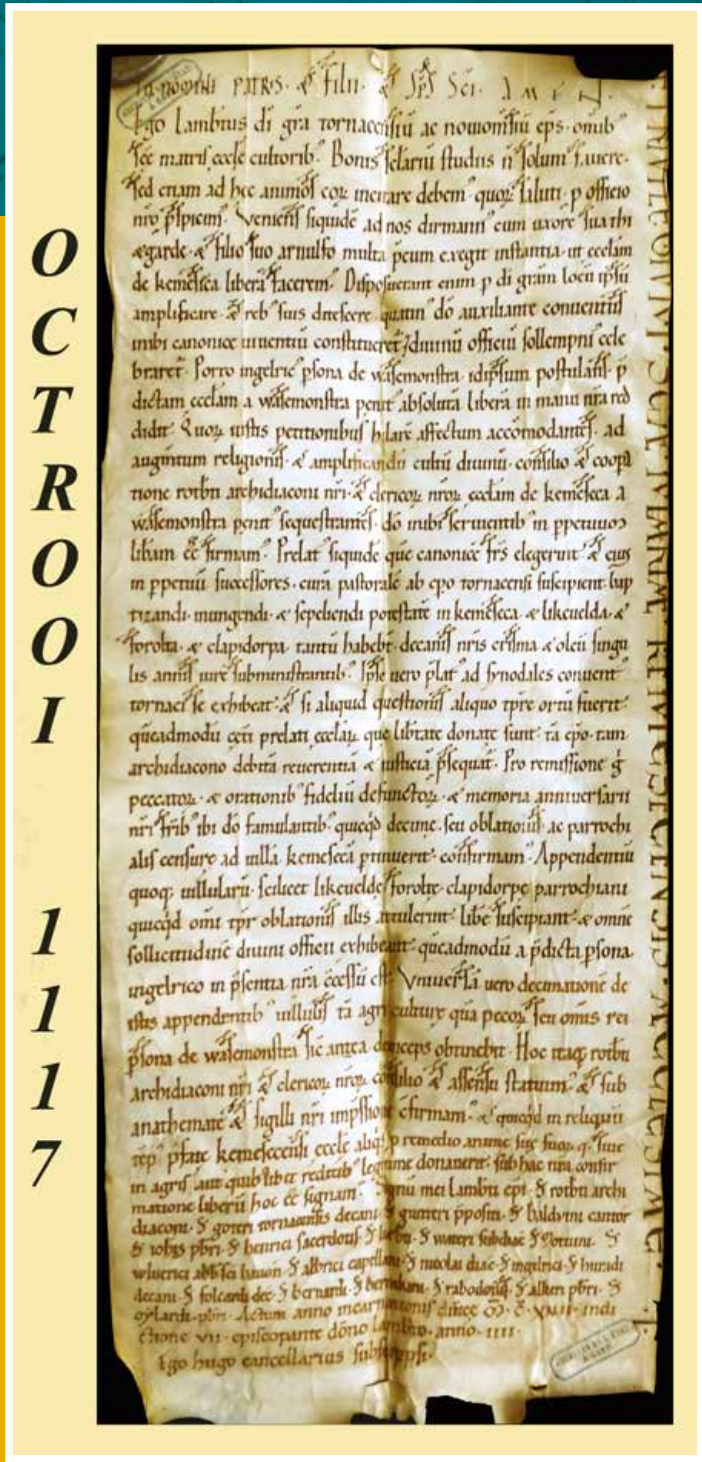
Gesticht in 1117 als afgescheiden parochie van Waasmunster, kon het tot 1977 als zelfstandige gemeente op eigen benen staan. De fusie doet de vroegere gemeentegrenzen stilaan wel vergeten, maar de eigenheid van de vroegere dorpsgemeenschap blijft in het verenigingsleven zeer levendig. De Kemzekenaar is nooit een Stekenaar geworden.

In onze Vaderlandse geschiedenis heeft ‘Kemseke’ zeker wel een eigen plekje gekregen. Zoals in vele grensgemeenten zijn ook hier sporen van eeuwen oorlog en overheersing in het landschap terug te vinden.

Zo is er kasteel Voorhout, of kan het ook Stekelburg zijn, als legendarisch slot van de Graven van Vlaanderen in de elfde eeuw? Het werd reeds in 1452 verwoest, doch de site en de naam vindt men nog steeds terug, weliswaar als campingplaats.

Ook de Spaanse overheerser onder bevel van Alexander Farnese, hertog van Parma, liet in 1584 doorheen het Stropersbos de vaart graven die naar hem genoemd werd. Dit kanaaltje maakte de aanvoer van materiaal voor het bouwen van de beroemde brug over de Schelde mogelijk, en bewerkstelligde zo mee de val van de stad Antwerpen.

Over het Fort St-Jan, in de volksmond beter gekend als De Wal, bestaan heel wat misvattingen. Vele geschiedschrijvers verwijzen naar de aanleg van de vestingwallen in de periode van de Tachtigjarige Oorlog (1568-1648). Uit recente studie van de archieven blijkt echter dat graafwerken en onteigeningen pas plaatsvonden in 1702 tijdens de Spaanse Successieoorlog, waar ze deel uitmaakten van Franse Bedmarlinie. De resten van de fortgracht en de liniegracht doorheen het natuur- en bij uitstek wandelgebied De Stropers zijn nog steeds goed bewaard gebleven. Nog een bijzonder en eerder mysterieus landschapsrelict is de Alvinusberg, konijnenberg? Netjes doormidden gesneden door de grenslijn tussen de voormalige parochies Kemzeke en Stekene ... een voorbode van de fusie in de 20 ste eeuw.

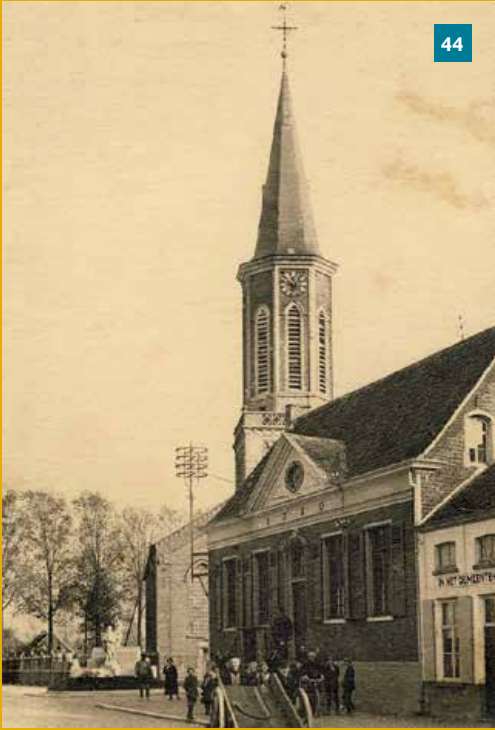
Provinciale weg met zicht in de Hoekstraat.

Station van Kemzeke.

De Alvinusberg op de vroegere gemeentegrens.

Gemeentehuis en kerk.

Kemseke (Waes). — Zicht langs de Regentiestraat.

Oud fort St-Jan vanuit de lucht.

De Regentiestraat zicht richting kerk.

Merktekens uit het verleden

Hospice met kapel in de Kerkstraat.

Het station van Stekene.

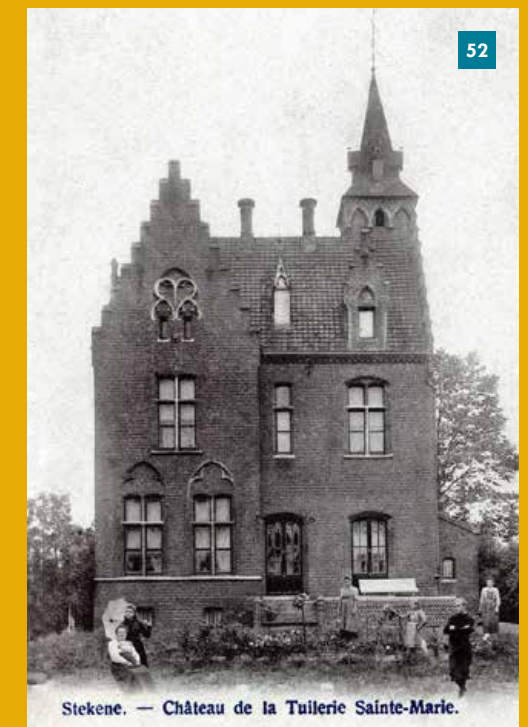
Stekense pastorie in 1922.

Het voormalige huis Tack, vroegere herberg 'Den Gulden Appel'.

In de Stationsstraat gemeentelijke school Kemzeke.

Chateau 'Tuilerie Sainte-Marie'. Het Kastelenhof in de Bormte.

Frans Van Brussel
(1846 - 1923)
volksvertegenwoordiger.

Verdienstelijke personen

Er was een tijd dat BV's, bekende Vlamingen, écht bekend waren. Nu is zo ongeveer iedereen een BV geworden. Hetzelfde geldt voor BS'en, bekende Stekenaars. Die waren vroeger op slechts twee handen te tellen. Maar bekend waren ze wel, zo zeer zelfs dat ze dat, en voor sommigen meer dan honderd jaar na hun dood, nog steeds zijn.

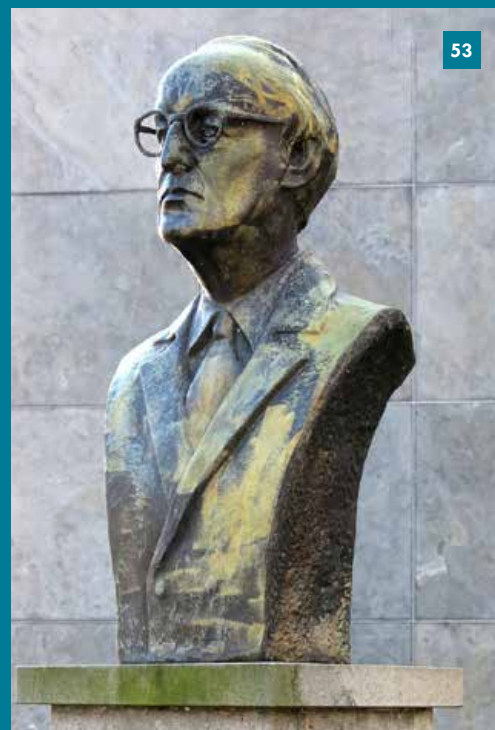
“Boerke” Frans Van Brussel was zo iemand. Voor de parlementsverkiezingen van 1898 slaagde hij erin te worden verkozen als volksvertegenwoordiger, met ruim 26.000 voorkeurstemmen. En dat met een eigen lijst, want door de Katholieke partij werd hij toen geweigerd. Hij zou maar liefst 23 jaar volksvertegenwoordiger blijven, tot in 1921.

Ook de onderwijzer Victor Leemans ging de politieke weg op. Nadat hij na de Tweede Wereldoorlog in aanraking kwam met de repressie, maar in 1948 buiten vervolging werd gesteld, werd hij politiek actief voor de CVP. Uiteindelijk schapte hij het tot voorzitter van de plenaire vergadering van het Europees parlement in Straatsburg, en werd hij ook senator.

Een eresaluut is er ook voor Broeder Gabriël. Deze kranige broeder-tuinier staat symbool voor alle broeders in Stekene, voor alles wat ze voor het onderwijs en voor de gemeenschap betekend hebben. Broeder Gabriël was in Stekene ook de grote inspirator bij de oprichting van het Werk van de Akker (nu Tuinhier).

Verder huldigen wij hier pastoor Annaert, die de geschiedenis van onze kerk te boek heeft gesteld, en George Washington Goethals (zijn ouders trokken van Stekene naar Amerika), die hoofdingenieur was bij de bouw van het Panamakanaal en daar ook een monument heeft. In Kemzeke kunnen we uiteraard niet

om componist Jef Van Durme heen, wiens borstbeeld op de hoek van de Regentiestraat met de N403 staat. En tot slot Amelberga Truyma natuurlijk, die beschouwd wordt als de redster van onze kerk en bij uitbreiding van heel Stekene, toen de Fransen de kerk in brand dreigden te steken. Dat verhaal staat prachtig uitgebeeld op het schilderij dat in de trappenhal van het gemeentehuis hangt.

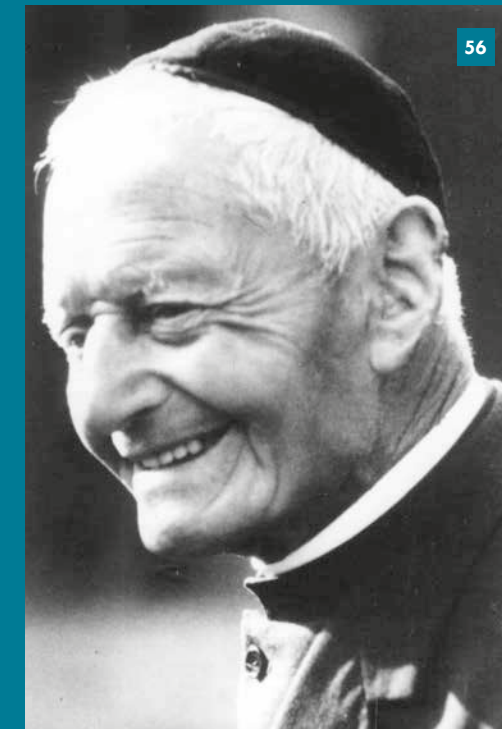
Jef Van Durme (1907 - 1965) - componist.

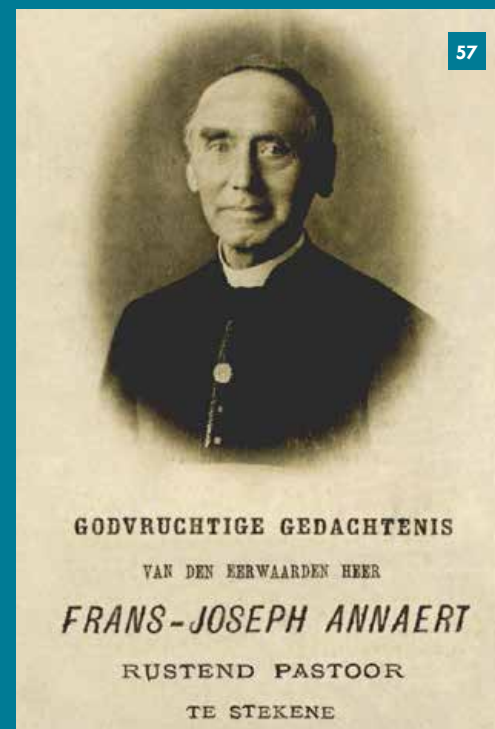
George Washington Goethals (1858 - 1928)
architect Panamakanaal.

Victor Leemans (1901 - 1971)
voorzitter Europees Parlement.

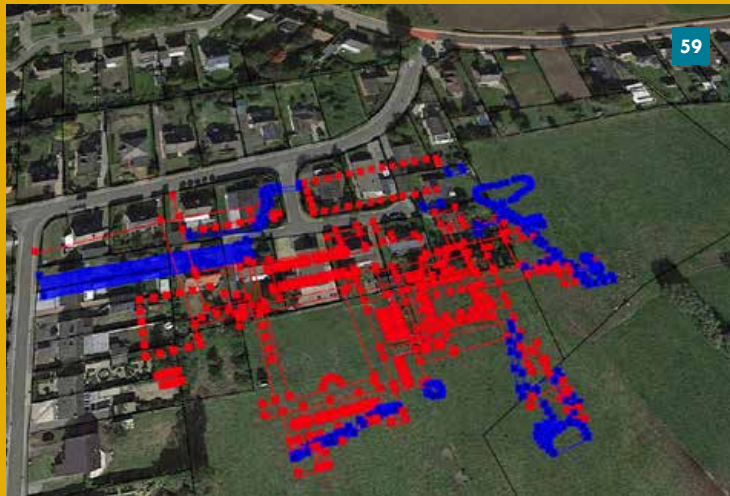
Jozef Sorgeloos (1887 - 1974)
beter bekend als broeder Gabriel.

Frans-Joseph Annaert (1839 - 1915)
priester en auteur.

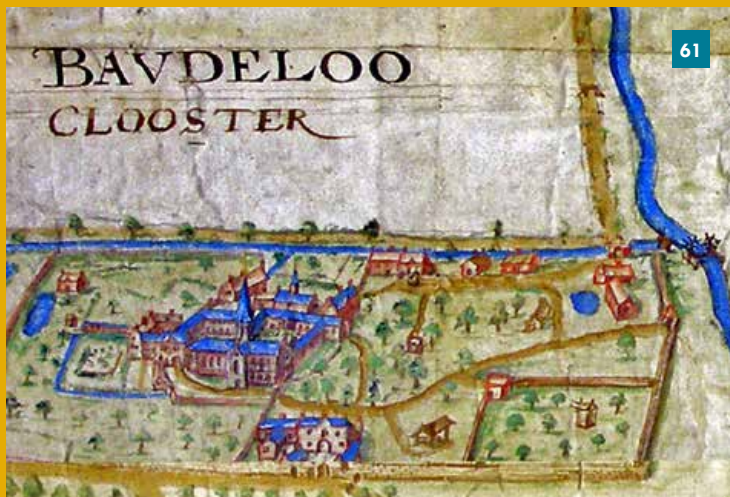
Amelberga Truyma (1776 - 1853) - schilderij in het gemeentehuis.

Beeld van de ligging van de abdij in het huidige stratenpatroon.

Boudelomonument: Monument van de hand van Alfons De Belie, gemaakt met opgegraven bouwmaterialen - Ingang Boudelowijk.

Afbeelding van de abdij op een kaart van Horenbault.

Beenderen en skeletten die tijdens de opgravingen werden gevonden.

Afbeelding van het grondplan van de abdij.

Het Calendarium van Boudelo. Rechts het blazoën van de abdij.

Afbeelding uit het Calendarium van Boudelo. We zien Boudewijn van Boekel in zijn kluis in een boom.

Abdij van Boudelo

De geschiedenis van de abdij van Boudelo in Klein-Sinaai gaat terug tot maar liefst 1197. In dat jaar komen, onder leiding van Boudewijn van Boekel (Baldwinus van Bocla), een paar monniken uit de Gentse Sint-Pietersabdij in Klein-Sinaai aan om zich daar te vestigen als kluizenaars. In 1204 wordt de gemeenschap tot abdij verheven. De abdij is voltooid in 1235.

De uitbreiding van het bezit gaat bijzonder snel, en de abdij verwerft vestigingsplaatsen in o.m. Hulst en zelfs Duitsland. Maar ze kent ook zware tegenslagen (verwoestingen en overstromingen). In 1578 wordt de abdij door Gentse calvinisten volledig verwoest, en houdt ze in Klein-Sinaai op te bestaan. In 1660 wordt met puin van de afgebroken abdij het Boudelohof aan de Koebrugstraat in Klein-Sinaai opgetrokken.

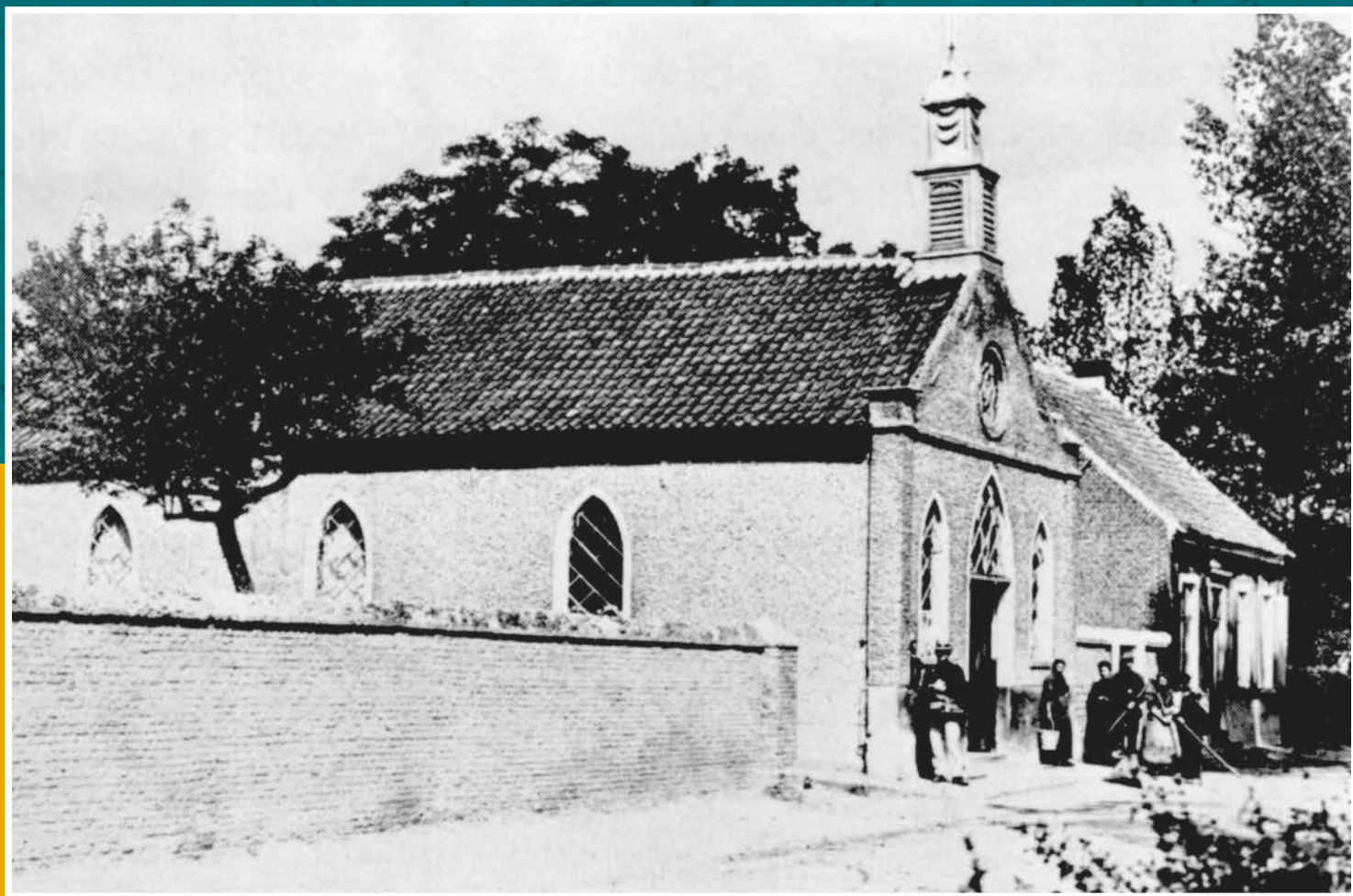
Op de plaats waar vroeger de abdij stond ligt nu de Boudelowijk. Voor die wijk werd gebouwd, vonden hier in de jaren '70 en '80 van de vorige eeuw archeologische opgravingen plaats, onder leiding van Alfons De Belie uit Belsele. In het Stedelijk Museum in Sint-Niklaas zijn nog een aantal vondsten te bewonderen. Ook het in 1985 opgerichte Boudelomonument aan de ingang van de Boudelowijk werd gebouwd met opgegraven bouwmaterialen.

De abdij van Boudelo kreeg ook belangstelling van de Universiteit van Gent. Onderzoekers combineerden bodemonderzoek met archeologie en konden zo 3D-kaarten maken van de abdijsite.

De Universiteit Gent beschikt trouwens over het Calendarium (een oplijsting van de sterfdata van de paters uit de abdij en de heiligenkalender) van Boudelo. Met de toestemming van de Gentse universiteit mogen we daaruit twee afbeeldingen publiceren: op de ene afbeelding staat Boudewijn van Boekel afgebeeld in zijn kluis in de top van een boom. De tweede afbeelding is de aanhef over diens leven. Rechts bemerkt men het blazoën van de abdij: een rood schild met twee priorstaven en een gouden ster.

Scan de QR-code!

De oude kapel.

De Hellestraat, een grensgeval

Het gehucht “Hellestraat”, als een eiland gelegen in de bossen van de grensstreek, meer dan 5 km verwijderd van het centrum, vormde een soort van onafhankelijk gebied. De oudste verwijzing dateert van 1285. Toen was het de woonplaats van enkele gezinnen. Begin 19 de eeuw telde het gehucht een 220-tal inwoners. Mede door de aanleg van een kasseiweg in 1906, was er eindelijk een goede verbinding met Stekene-dorp en bloeide de grensgemeenschap verder open. Zo groeide ook de vraag naar een eigen kerk, een eigen parochie.

In 1852 was reeds de “oude kapel” opgericht achteraan in de Hellestraat. Vanaf circa 1860 werd hier door pastoor Melis uit Kemzeke en zijn onderpastoor Ryckler, nadien door een onderpastoor van Stekene, iedere zondag catechismus gegeven aan de kinderen van de zondagsschool. Ook volwassenen kwamen hier samen om de rozenkrans te bidden en godsdienstonderricht te ontvangen.

In 1911 kreeg E.H. Remi Van Lierde, toen nog onderpastoor in Stekene-Centrum en later de eerste pastoor van de nieuwe parochie, opdracht van het bisdom om een kerk te bouwen. Reeds in 1912 was het gebouw klaar en vond er een eerste misviering plaats. Pas in 1913 echter werd Hellestraat bij koninklijk besluit een ‘officiële’ zelfstandige parochie met een grondgebied dat deels bij Kemzeke en deels bij Stekene hoorde. De dorpsgemeenschap werd nog hechter, met eigen scholen, de oprichting en bloei van vele socioculturele verenigingen en de ontwikkeling van economische activiteiten.

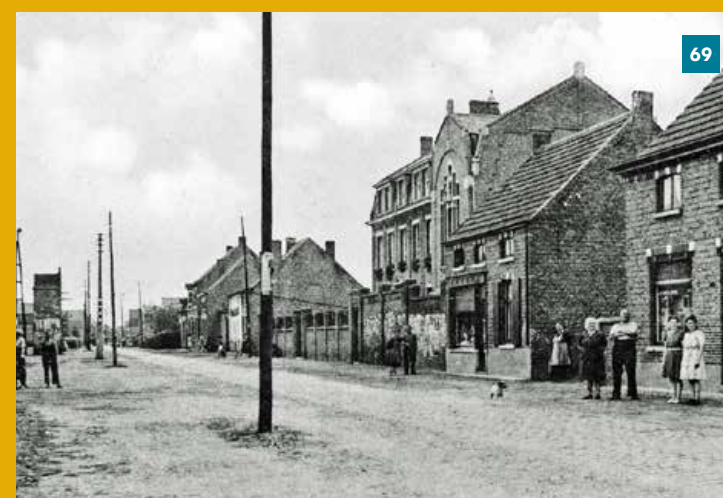
Kortom, de Hellestraat was ‘op zijn eigen’

De eerste kasseiweg in de Hellestraat. 1906

Eerstesteenlegging en wijding van de nieuwe kerk 1912.

De Hellestraat met zicht op het klooster in 1947.

E.H. Remi Van Lierde, stichter van de parochie.

Het eerste klooster op het Preekekeplein.

De Hellestraat richting Nederland.

71

Duitse uhlanen patrouilleren aan de grens.

72

Duitse en Nederlandse grensbewakers aan grenspaal 286.
Hoek Koornaarstraat-Kemelstraat

14-18 de eerste wereldbrand

8 oktober 1914. De Duitsers weten de Schelde over te steken in Schoonaarde en bereiken via Lokeren en Moerbeke de Nederlandse grens. De troepen die Antwerpen verdedigen zijn omsingeld en hebben twee keuzes: de grens oversteken naar Nederland of overgave aan de Duitsers en krijgsgevangenschap.

Duizenden Belgische soldaten kiezen voor het eerste en vluchten over de grens, waar zij al hun wapens moeten inleveren. De Duitse soldaten rukken vanuit Moerbeke op naar Klein-Sinaai en stappen via Bosdorp en de Brug naar Stekene-centrum. 'Gij braaf wij braaf'. Aan het Oosteindeken worden drie Belgische soldaten in burgerkleden betrapt en ter plekke gefusilleerd.

Tijdens de Duitse bezetting werd Stekene ingedeeld bij het Etappengebied. Dit betekende een grote belemmering van handel en wandel voor de bevolking. In 1916 werd de Dodendraad aangelegd om het smokkelen met Nederland te beletten. In 1917 bouwden de Duitsers de Hollandstelling, een verdedigingslijn tussen Knokke en Oud-Turnhout, met bunkers, loopgraven en prikkeldraad om een aanval van de Britten via de Westerschelde te voorkomen. Voor Stekene en Kemzeke waren 23 bunkers voorzien, zes ervan werden gebouwd en zijn nog min of meer intact. Bij het verlaten van Stekene, in november 1918, vernielden de Duitsers de spoorrails aan het station van Stekene en werd de spoorwegbrug opgeblazen. In totaal werden er tijdens de oorlog meer dan 460 mannen uit groot-Stekene gemobiliseerd. Minstens 82 soldaten bekochten deze oorlog met hun leven.

75

In 1918 vernielden de Duitsers de spoorwegbrug en de spoorrails aan het station.

76

De slagerij van de Duitsers in de huidige Stadionstraat.

*De lichter is de "Noorster".
Het schip deed dienst tussen Stekene, Antwerpen en Gent.*

Tijdens WO II werd de vaart manueel uitgebaggerd door werklozen.

Stekene kende de laatste 40 jaar 4 dijkbreuken.

Het leven langs de vaart in de jaren vijftig.

De Vaart, van welvaart tot welzijn

De vaart van Stekene zoals wij die nu kennen is het gevolg van een evolutie die begint in 1315. In dat jaar verleent Robrecht van Béthune, graaf van Vlaanderen, het octrooi voor het graven van een vaart van 'Hulst naar Gent'. De Stekense vaart was oorspronkelijk bestemd voor het vervoer van turf vanuit de veengebieden. Later diende zij voor het vervoer van tichels en bakstenen naar Antwerpen en Gent en kwamen er beurtschepen naar de steden Gent, Lokeren en Hulst.

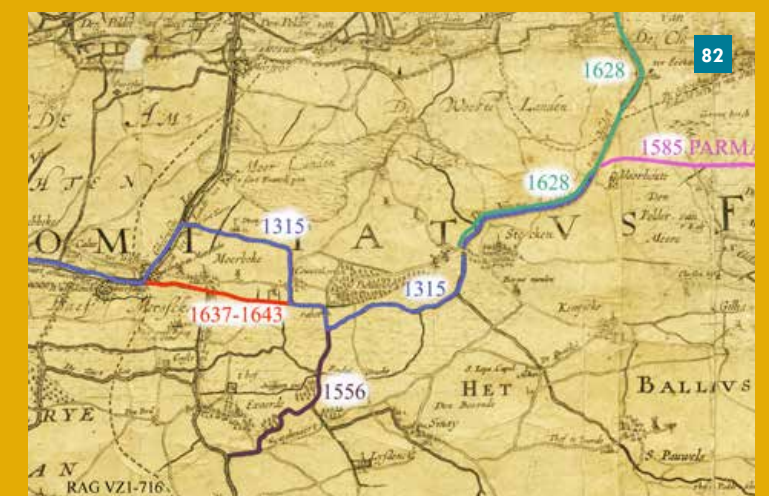
De geschiedenis van de vaart is er een van dichtslibben en uitbaggeren. In 1950 werd de Stekense vaart onbevaarbaar verklaard door de Stekense gemeenteraad.

De watervervuiling op de vaart nam toe door het afvalwater van Stekene en Sint-Niklaas, via de Molenbeek. De vaart ten zuiden van de Brugstraat was een dode rivier. In 1950 reageerden bewoners krachtig tegen deze vervuiling. Daar kwam pas verandering in met de bouw van de waterzuiveringsstations in Sint-Niklaas (1964) en Stekene (1995). De huidige aanwezigheid van watervogels zoals de fuut, ijsvogels en aalscholver geven duidelijk aan dat er opnieuw vis aanwezig is in de Stekense Vaart.

In de jaren tachtig waren er problemen met de stevigheid van de dijken, met dijkbreuken tot gevolg in 1984, 1985, 1988 en 1998. De investeringen die de jongste decennia aan de dijken werden uitgevoerd, blijken te renderen en hebben er voor gezorgd dat de laatste 24 jaar geen dijkbreuken meer geweest zijn. Maar voorzichtigheid blijft geboden...

De vaart met Coppensbrug 2003.

Historiek loop van de vaart.

H. Kruiskerk Stekene in vroegere tijden.

Kerken, getuigen van onze geschiedenis

Alle gemeenten zoals we ze nu in Vlaanderen kennen hebben hun ontstaan te danken aan de kerk. Terwijl de keizers, koningen en graven het land, iedere boom, ieder dier, ieder huis of boeren erf beschouwden als hun persoonlijke eigendom, konden de kleine leefgemeenschappen een zekere onafhankelijkheid verkrijgen via het bisdom. Indien een leefgemeenschap haar leefbaarheid en onafhankelijkheid kon bewijzen door een kerk te bouwen en een priester te onderhouden, verleende de bisschop het parochierecht. Een nieuwe 'parochie' werd gesticht en de grenzen nauwgezet vastgelegd. Deze grenzen zijn vandaag nog steeds de basis van onze huidige gemeentegrenzen. In ieder dorp in Vlaanderen staat een kerk, of het is geen dorp.

Kemzeke verkreeg zijn vrijheid in het jaar 1117 en heeft zijn ontstaan te danken aan Bisschop Lambertus van Doornik, en niemand anders. In 1845 werd de hele kerk vernield door het instorten van de kerktoeren.

Stekene was al omstreeks het jaar 1000 een 'parochie' en in 1220 werd de basis gelegd van het huidige kerkgebouw. Boudelo was van 1195 tot 1578 een abdij in de meersen van Klein-Sinaai. De kerk van Klein-Sinaai dateert van 1853, de kerk van de Hellestraat van 1912. Achter ieder gebouw schuilt een boeiende geschiedenis, verweven met het dorpsleven, dat zowel in voor-als tegenspoed mee vorm gaf aan onze huidige identiteit.

De kerk van Koewacht heeft een bijzondere ontstaansgeschiedenis. Ze werd gebouwd in 1687 om de katholieken (papen) uit Nederland de kans te geven een mis te volgen op Vlaamse grond, want katholieke kerkdiensten waren toen verboden bij onze gereformeerde noorderburen.

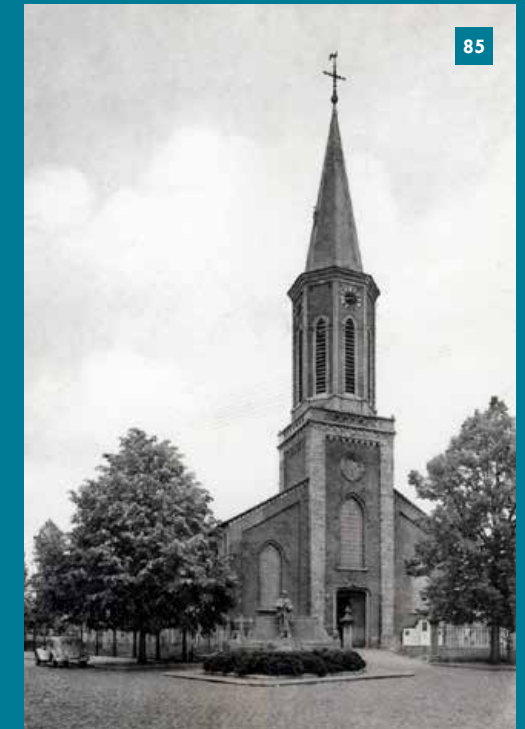
Tijdens de Franse overheersing, in 1796, werden alle eigendommen van de kerk en de kloosters aangeslagen. Alle goederen die na 1800 verworven zijn door de kerkfabrieken zijn gedeelde eigendom.

H. Kruiskerk Stekene voor de verbouwing van 1897-1898.

Scan de QR-code!

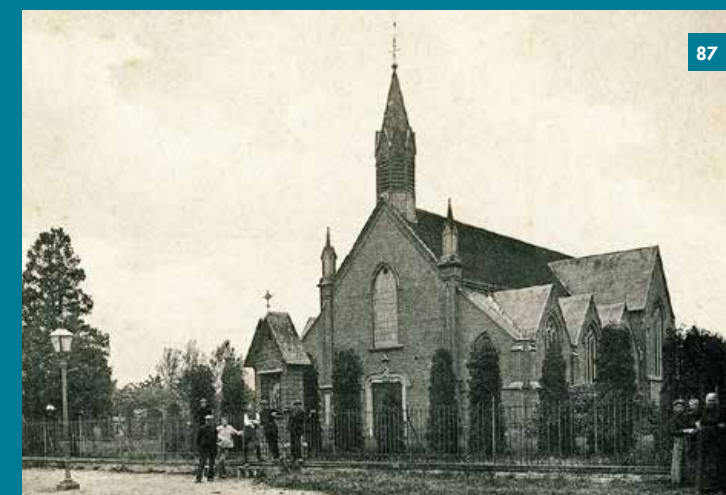
Sint-Jacobuskerk te Kemzeke.

Ingang H. Kruiskerk Stekene.

Onze-Lieve-Vrouw van Bijstand Stekene Hellestraat.

Onze-Lieve-Vrouw onbevlekt ontvangen te Klein-Sinaai.

Sint-Philippus en Jacobuskerk te Koewacht.

89

Duivenmaatschappij "De Snelle Vlucht".

90

Gebroeders Cortebeek uit Stekene.

Tafelvoetbalvereniging 'Blue Star' met een recordaantal leden had lokalen in de Brugstraat, de Polenlaan en op de Heikant.

91

Balboogmaatschappij "De Moedige Kampers".

92

Schuttersmaatschappij "De Vrijeschutters", gevestigd op Bosdorp.

93

1949: Onze Belgische liefhebbersploeg boksen, getraind voor een kamp in Denemarken.

94

Tafelvoetballers "Blue Star" in volle actie.

Recreatief sporten

Recreatieve sport en spel, al dan niet competitief, kon ook in onze landelijke gemeente steeds rekenen op ruime belangstelling.

Waar mensen samenkomen heerst gezelligheid en die vond men in de talrijke cafés die Stekene rijk was in de tweede helft van de 20e eeuw. Diverse sportverenigingen ontstonden uit plannen gesmeed tussen pot en pint.

Schuttersverenigingen zoals "Sint-Sebastiaangilde", "Recht voor allen" (ook De Hamer-Wipmaatschappij genoemd) en "Handboogmaatschappij Wilskracht", gesticht in 1946 met vestiging in de Kerkstraat, konden rekenen op een aanzienlijk ledenaantal. Op de Kermis-schietingen ging het er vrolijk aan toe. Andere verenigingen van kruisboogschutters "Sint-Catharina" en "De Ware Vrienden" waren actief in de zestiger jaren van vorige eeuw.

"De snelle vlucht", gesticht in 1950, was een bekende duivenmaatschappij. Met de gebroeders Cortebeek in hun midden werd de Stekense duivensport tot in Amerika geprezen. 'We ought to learn something from the practice of the Belgians' schreef 'The American Racing Pigeon News' in december 1959.

Ook de Stekense bokssport leverde een paar kleppers die een respectabel niveau behaalden.

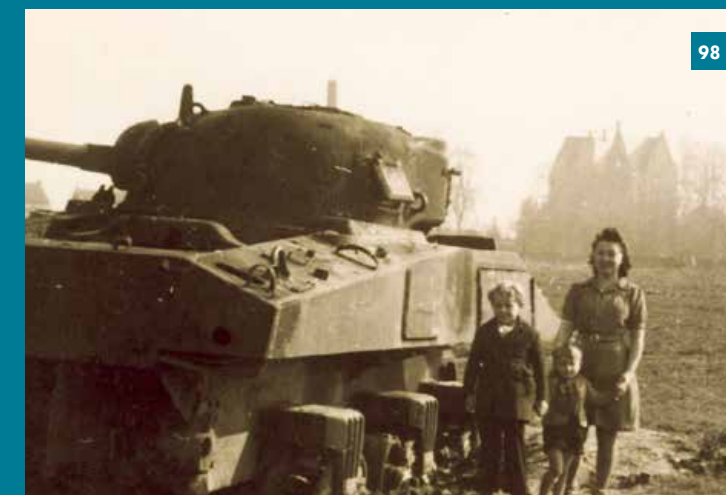
Verder konden een vereniging van karabijschutters, balboogschutters "De Moedige Kampers", de turnvereniging op de Heikant en de in deze korte beschrijving niet vermelde verenigingen sportievelingen motiveren en konden ze rekenen op een ruime belangstelling.

Het aantal cafés in onze streek was hier niet vreemd aan...

Franse troepen blazen de Stekense brug op.
Heel wat huizen in de Brugstraat lopen schade op.

Voedsel gerantsoeneerd. Aanschuiven voor melkbedeling in
de Dorpsstraat.

Berging van een Amerikaans oorlogsvliegtuig door BAHAAAT in 2004.
Neergestort nabij de Heistraat in 1944.

In de straten van Stekene werd er zwaar gevochten.
Een vernielde Poolse tank aan de Bormte.

Wereldoorlog Twee

Op 10 mei 1940 steken Duitse troepen de Belgische grens over, op 20 mei 1940 bereiken de Duitsers Stekene. Franse troepen dynamiteren de brug in Stekene om de Duitse opmars te vertragen.

Stekene komt ruim vier jaar onder Duits bestuur. Honderden jonge mannen worden vrijwillig of onder dwang naar Duitsland gedeporteerd.

In Kemzeke stort op 31 juli 1941 een Engelse Wellington neer, de zes bemanningsleden overleven de crash niet. Op 9 oktober 1943 stort in de Zwarte hei in Stekene een Havilland Mosquito neer van de RAF, de twee piloten komen om.

In november 1943 worden de kerkklokken uit de torens gehaald. Er is veel commotie en in Stekene valt hierbij één dode. Op 24 januari 1944 wordt boven Koewacht een Amerikaanse Lightning neergeschoten. Het vliegtuig stort neer in de Heistraat. De piloot kan zich redden met zijn valschermscherm.

Na een zware strijd veroveren Poolse troepen Stekene op 14 september 1944. In Kemzeke ontploft een Duitse granaat middenin een wachtende rij burgers. Tijdens de bevrijding van Stekene en Kemzeke sterven twintig burgers, twaalf Duitse en acht Poolse soldaten. Tijdens de Tweede Wereldoorlog sterven in totaal 78 mensen uit Groot-Stekene door vijandelikheden.

Stekene was in Europa de eerste gemeente die in 1945 voor
haar Poolse bevrijders een monument oprichtte.

In de overwinningstoet in Stekene een wagen met een replica van
het Poolse monument.

De Teerlingstraat voor WO I. Links vooraan herberg 'Teerling'.

Straatbeelden

Hoe krijgen straten een naam?

Aanvankelijk was het eenvoudig: een straat kreeg een naam door het volksgebruik. Straten werden benoemd naar herkenningspunten in de straat. Hij woont in 't Dorp, Oosteinde of de straat ten oosten van de Dorpsstraat, Stekenestraat of de straat naar Stekene.

Een straat kon ook genoemd worden naar een bekende die er woonde, bv. Sandersbrug, de brug waar Alexander (Sander) Van Overloop woonde (Heikant).

In de 19de eeuw werden de straatnamen vastgelegd bij wet en kregen de huizen een nummer. Nieuwe straatnamen werden gekozen door de gemeenteraad. Straten in een wijk werden gekozen naar een onderwerp zoals ambachten, burgemeesters, verdienstelijke personen, ... al kan de tijdsgeest hier wel voor controverse zorgen.

De fusie van gemeenten in 1976 maakte het noodzakelijk het dubbel gebruik van verschillende straatnamen op te lossen. Zo werd o.a. de Stekense Stationsstraat een Stadionstraat, de Kemzeekse Dorpsstraat afgekort naar Dorp, de Stekense Molenstraat werd Molenbergstraat, ... Naamsveranderingen van straten blijken van alle tijden te zijn. Bij de studie van historische archieven en oude kaarten treft men wel eens, ook in eigen gemeente, onbekende namen aan zoals Moerstraete, Hoerestraten, Broeckstrate, ...

Weetje: De straatnamenlijst van het recente gemeenteplan telt 189 namen!

De Bormte richting Dorpsstraat.

De Hellestraat ter hoogte van de Polderstraat.

Bosdorp richting Klein-Sinaai.

De huidige Molenbergstraat voor WO I.

Koewacht richting Stekene, rechts Moerbeke.

Kemzeke-dorp.

Dorp van kapellen

Kapellen spelen reeds eeuwen hun eigen rol in de samenleving. Het woord kapel komt van het Latijnse woord 'capella' (klein bedehuis), dat zijn oorsprong vindt in het woord 'cappa' (mantel) die bescherming biedt tegen regen of wind.

Soms vindt een kapel haar oorsprong bij een heilige plaats, waarbij bomen vaak een rol speelden. Kapellen waren wegwijzers in het toenmalige wegennet: een trefplaats voor geliefden of overleg bij geschillen... Buurtbewoners verzamelden daar om het laatste nieuws uit te wisselen.

Tijdens de Franse bezetting (1794-1815) werden de meeste kapellen vernield. Behalve de 'Lesten Stuiver' overleefde geen enkele Stekense kapel deze razernij. Nadien kwamen ze terug, schoorvoetend, aan een boom of op een staak: een plaats waar de buurt bijeen kon komen, waar lief en leed werd gedeeld, waar het nieuws nog van mond tot mond ging.

Bij een geboorte, huwelijk of sterfgeval, bij voorspoed en ontij werd gebeden voor een goede afloop.

Soms groeide een kapel uit tot een grote kerk of basiliek, de meeste werden onopvallend tussen de grote huizen. Meer dan dertig kapellen sieren de gemeente Stekene en worden goed verzorgd. Ze kunnen opnieuw ontdekt worden via een heerlijke fietsroute, de "Stekense Kapellenroute" van 40 km.

Kapellen zijn de laatste getuigen van een bloeiende buurtwerking, het kleinste erfgoed in ons openbaar domein.

Scan de QR-code!

Sint-Rochus, naast de pestwegel t.h.v. rotonde Drieschouwen.

O.L.V. der Christenen, Heikant.

O.L.V. van Lourdes, Klein-Sinaai.

Wittingstraat-Polken.

O.L.V. van Loreto, de Trompkapel.

De Twistkapelletjes.

Beeldengroep naast fietspad.

Beeld in de raadzaal van het gemeentehuis.

Wandtapijt in de raadzaal van het gemeentehuis.

Wimpel, een vroeger relatiegeschenk.

Stekene waar Reynaert nooit ver weg is

Reinaert de vos en Stekene zijn één en ondeelbaar. Niet in het minst omdat er meer en meer van uitgegaan wordt dat het middeleeuwse Reynaertverhaal, een van de beroemdste en meest bewerkte Middelnederlandse teksten, geschreven is door Willem van Boudelo (Willem die Madocke maecte), en dus ontstaan is op het grondgebied van Klein-Sinaai. Geen wonder dat men Reinaert in onze gemeente dan ook overal tegenkomt.

In de dorpskom worden we verwelkomd door een pelgrimerende Reynaert, een beeld van Albert De Smedt. In de prachtige raadzaal van het nabijgelegen gemeentehuis houdt een mediterende houten Reynaert, een mooi werk van beeldhouwer Albert Poels, onze lokale politici nauwlettend in de gaten. In diezelfde raadzaal hangt een wandtapijt met Reynaerttaferelen van A. De Kerf en in de hal van het gemeentehuis kan je een mooi glasraam bewonderen van G. Staes.

De bibliotheek van Stekene herbergt de prachtige collectie Reynaertboeken van Stekenaar, heemkundige en vossenjager Maurice Nonneman.

Aan de oude spoorwegroute, vlakbij natuurgebied het Steengelaag, tref je nog een aantal figuren uit het Reynaertverhaal. Beelden, eveneens van de hand van Albert De Smedt.

Deelgemeente Kemzeke moet echter niet onderdoen als het om verwijzingen naar Reynaert gaat. Een losse opsomming, en we zijn nu al zeker dat we bepaalde zaken vergeten: er is de basisschool Reynaerdijs, met in de voortuin een aantal Reinaertsilhouetten in cortenstaal; je hebt de Reynaertlaan en de Tijaertlaan, Café Malpertuus en restaurants Reintje en Renard, turnkring Reynaert en volkskunstroep Reintje Vos, die zijn thuishaven heeft in ... jawel, het Vossenhol.

Aan de ingang van het Stropersbos staat een Reynaertbank te pronken. Als je dat prachtige bos instapt, even weg van het drukke autoverkeer, is het absoluut niet moeilijk je voor te stellen hoe Reynaert hier, zo'n 800 jaar geleden, rondzwierf.

Bruun en Tibeert-Gemeenteschool Reynaerdijs.

Pelgrim Reynaert aan de markt

Smokkelen in WO I 'Den draad', een dodelijke grens.

Veesmokkelaars in de Lelkestraat.

Een geësceneerde foto van het smokkelen tijdens WO I.

Een douanecontrole aan 'de Paal' in Kemzeke.

Een grenscontrole aan de Koewacht in 1939. De douaniers kregen versterking van gemobiliseerde soldaten en de rijkswacht.

Douanecontrole van voertuigen aan de grens in Koewacht.

Opgepast smokkelaars

De periode van het smokkelen tussen Nederland en België situeert zich vanaf de scheiding der Nederlanden in 1648 tot het jaar 1965. De goederen die gesmokkeld werden, waren heel verscheiden: vee, vlas, lijnzaad,... en in mindere mate tabak en sterke drank. Begin 1948 dook voor het eerst roomboter op.

Na de Tweede Wereldoorlog spanden de Europese landen zich in om hun economie weer op te bouwen. De veestapels groeiden aan en in 1948 was er in Nederland een boteroverschot. De boterprijs daalde. De Belgen werden afnemers, maar de verkoopprijs bleef dalen, waarop de Nederlandse regering besloot om subsidie te verlenen. Die steun zou oplopen tot 40 Bfr. per kilogram, in die tijd een hoog bedrag. Het werd de tijd van een bijzondere verstandhouding tussen de grensbewoner en de "commiezen". Maar waar veel geld te verdienen valt, groeien de misbruiken. De botersmokkel evolueerde naar smokkelbanditisme met gepantserde voertuigen en wapengebruik, met dodelijke incidenten als gevolg.

Na 1965 werd het Nederlandse boteroverschot een Europees probleem. Er eindigde een spannende episode voor de grensbewoners. Het smokkelen heeft onmiskenbaar bijgedragen tot de welvaart van de grensbewoners.

Ontspanning in de tijd van toen

Het Zomerhuis van weleer... één brok nostalgie, het eerste openluchtzwembad van het Waasland, opgeslagen in het collectieve geheugen... Welke Stekenaar, Kemzekenaar of Waaslander heeft er geen herinneringen aan? Het werd in de tweede helft van vorige eeuw niet alleen een ontmoetingsplaats voor de jeugd om te zwemmen, te dansen, te zonnen of een lief op te scharrelen, het was ook de geknipte locatie voor dansavonden, Vlaamse kermissen, schutterstornooien en optredens allerhande. Het begon in 1936, toen Charles Vijdt, een telg uit een vooraanstaande Stekense familie, het plan opvatte om met privékapitaal, een wat we vandaag recreatiedomein noemen op te richten. Een Marc Coucke avant la lettre dus.

Op 9 mei 1936 werd door de gemeente een gunstig advies afgeleverd voor de bouw van een 'zwemkom' en speelplein voor kinderen. Maar tussen het gunstig advies en de start van de bouwwerken lag een lange lijdensweg. Sommigen vonden dat beide geslachten 'zomaar schaars gekleed' de zedelijkheid in onze parochie zou aantasten. Na veel getouwtrek werden de werken definitief gestart in de vroege lente van 1937. Ondanks alle tegenslagen en tegenkanting kon het Zomerhuis worden geopend op 1 augustus 1937 met een groot zwemfeest.

Maar tijden veranderen. Tijdsgeest, wetgeving, milieunormen en veiligheidsvoorschriften van vandaag eveneens... het verval van het zomerhuis werd ingeluid. De sloop startte in juni 2013.

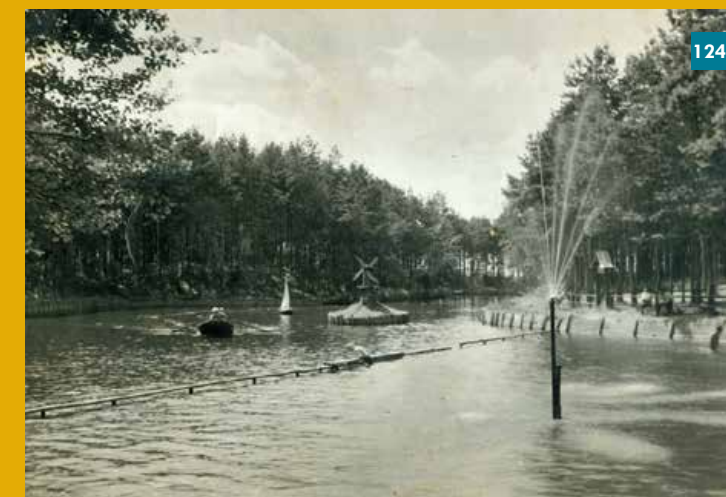
Het domein De Wal te Kemzeke kent zijn oorsprong bij de bouw van Fort Sint-Jan in 1701, en was een noodzakelijk gevolg van de Spaanse Successieoorlog. Het fort werd evenwel al in 1706 afgebroken. Wat bleef was het domein met de brede wallen dat in de jaren '50 en '60 onder de naam 'De Wal' uitgebaat werd als recreatiedomein met zwembijver, roeivijver, camping, taverne, feest- en danszaal. Het zette Kemzeke-Tromp op de kaart als ontspanningsoord, dag en nacht.

Volgende anekdote zal voor immer en altijd verbonden blijven aan het domein:

Twee Himalayaberen, eigendom van de uitbater, waren uit hun kooi ontsnapt en liepen vrij rond in de omliggende bossen van het domein. Dit gebeurde tijdens een weekend in januari 1970. Een dierenarts vinden die de dieren kon verdoven bleek onmogelijk, waarop de rijkswacht en de veldwachter werden opgetrommeld. Omdat de beren zich vrij agressief gedroegen en de vrees bestond dat ze zouden ontsnappen naar de bewoonde omgeving, werd -na een anderhalf uur durende klopjacht- toch besloten de dieren neer te schieten.

Het zomerhuis, plezier voor jong en oud gegarandeerd, ieder op zijn manier.

Algemeen zicht op domein "De Wal".

Het zomerhuis in wintertijd.

Zicht op zwembijver en accommodatie van domein "De Wal".

Domein "De Wal" na de berenjacht.

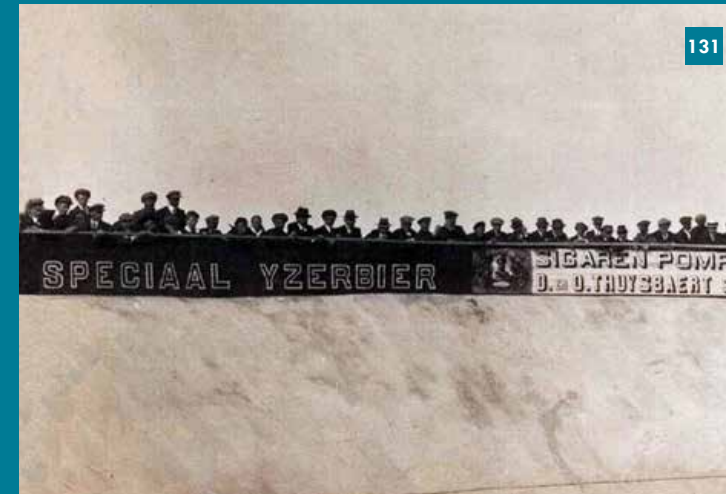
De "Breugel-huisjes" op het domein "De Wal".

Veloclub De Zwaluw uit 1895.

1940: Dr. Roggeman naast de winnaar.

Toeschouwers en reeds reclameborden bij de koerspiste.

Dorsan Merckx op de piste.

Stekense velodroom - Wielrennen

Onder impuls van sigarenfabrikant Daniël Thuyssbaert en uitbater van 'het Gelaag' Desidorius Van der Steichel, werd samen met een vijftal andere "actionairs", de Naamloze Maatschappij 'Velodrome Stekene Sportief' gesticht, die in Stekene een velodroom zou bouwen.

De "piste" werd aangelegd op de gronden tussen de Stadionstraat en de Nieuwstraat, waar zich vandaag de atletiekpiste bevindt.

Een veertigtal mensen die tewerkgesteld waren in het steengelaag, verrichtten de grondwerken na hun dagtaak. Over motivatie gesproken...

De kuip van de piste werd 70 cm diep uitgegraven en de aarde die vrijkwam werd gebruikt voor de aanleg van de opstaande berm. De benedenomtrek van de kuip was 200 meter.

De werken begonnen in april 1919 en waren afgerond in augustus van datzelfde jaar. Reeds in september 1919 werd de eerste koers op de piste gereden t.g.v. de kermis.

Naast Hector Van Overloop uit Kemzeke en dorpsgenoot Edmond De Block nam de lokale vedette, Dorsan Merckx, deel aan deze wedstrijd.

Gedurende de tien jaar dat de baan in gebruik was, werden er ongeveer honderdvijftig wedstrijden gereden.

Stekene heeft altijd 'iets' met wielrennen gehad... na de teloorgang van de velodroom werd reeds in 1929 "De Grote Prijs E. Roggeman" georganiseerd. Dit sportief evenement, ditmaal op de weg, is sindsdien een jaarlijkse traditie die plaatsgrijpt in de tweede helft van september en waarbij de deelnemers een parcours van om en bij de 170 km afleggen.

Tot slot ... Eddy Merckx reed in 1978 zijn allerlaatste koers, de Omloop van het Waasland, en bolde als twaalfde over de streep in Kemzeke. De grootste aller tijden zette hier definitief een punt achter zijn wielercarrière.

Alfons De Roeck, 'De leeuw van Stekene'.

Stekense hardrijders voor café 'In de Stad Antwerpen'.

1980 De excavateur in het steengelaag.

Steenbakkerijen

Stekene heeft een rijk verleden in het maken van bakstenen en tichels. De oudste schriftelijke gegevens over deze nijverheid gaan terug tot de 13de eeuw. Tot in de 16de-17de eeuw waren de huizen bedekt met strooien daken. Door de veelvuldige branden werd de wet op het brandgevaar strenger. Vanaf de 17de eeuw moesten de daken met tichels, een soort pannen, of leien vervaardigd worden. In diezelfde periode telde Stekene meer dan dertig steenbakkerijen. Hier lag het centrum van de steenbakkernijverheid in het Waasland. Op een bord in de kerk hing het standaardmodel van de kareelsteen en de tichel die de norm waren voor alle andere steenbakkers in het Waasland.

De ontginningsplaatsen voor klei lagen in de wijken de Cruysenacker, de Bormtmeulenwijk en de Noord-Gaever. Aanvankelijk werd de klei met een speciale spade gestoken, gekneet en op hopen gezet. De klei moest een aantal bewerkingen ondergaan alvorens men een homogeen mengsel had. Nadien werden de steen- of tichelmallen gevuld. Nadat ze uit de mallen verwijderd waren, werden ze gedroogd en gebakken.

In de loop van de 19de eeuw waren er nog vier kleinschalige steenbakkerijen actief, waaronder die van Maertens-Duwelz. In 1880 werd ze opgekocht door een financieel sterke groep rond enkele Gents adellijke families. De nieuwe firma, S.A. Les Tuileries Ste-Marie, werd door opeenvolgende generaties van de familie Van der Steichel uitgebaat.

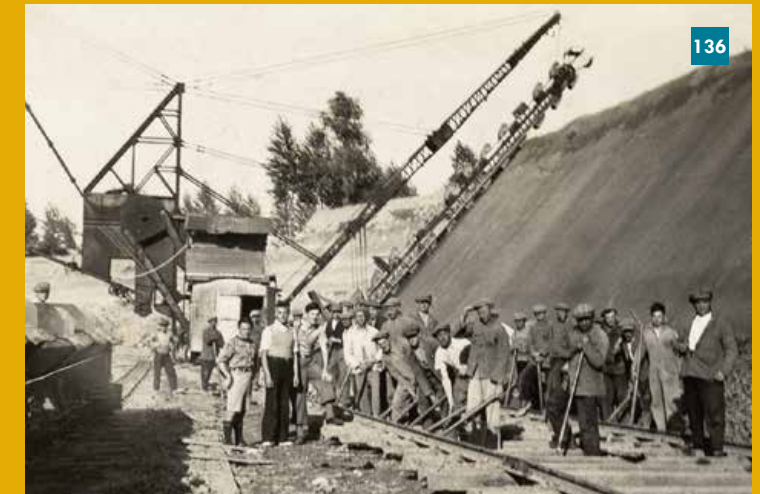
In 1913 werd de kleiontginning geautomatiseerd door het inzetten van een met elektriciteit aangedreven kleibaggeraar of 'excavateur' zoals hij in de volksmond genoemd werd. Het bedrijf kende een grote expansie. Op zeker ogenblik was ze de grootste van België. Door gebrek aan financiën om de bestaande installaties te moderniseren, kon men niet langer concurreren en ging het stilaan bergaf. In 1970 werd in Stekene de laatste baksteen gebakken en sloot het bedrijf dat aan honderden Stekenaars werk verschaft.

Een deel van de uitgebaggerde putten werd met populieren beplant en verder kreeg de natuur vrij spel.

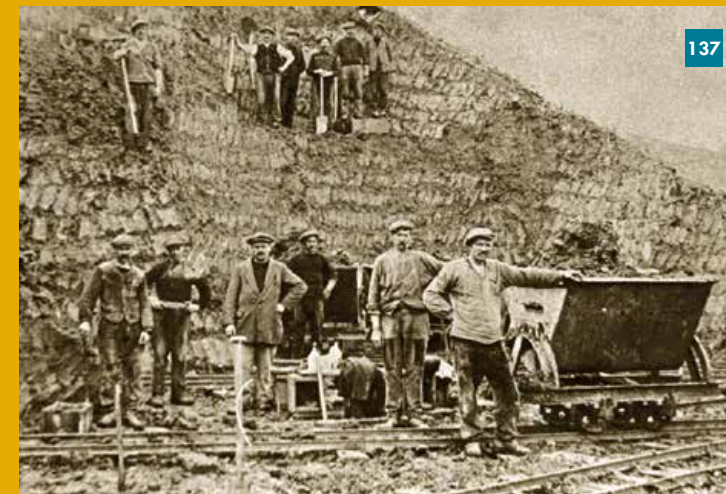
In 1981 werd Het Gelaag beschermd als landschap van wetenschappelijke biologische waarde.

Het steengelaag "Sint-Marie" in de Bormte.

De excavateur in 1935. Arbeiders verplaatsen het spoor.

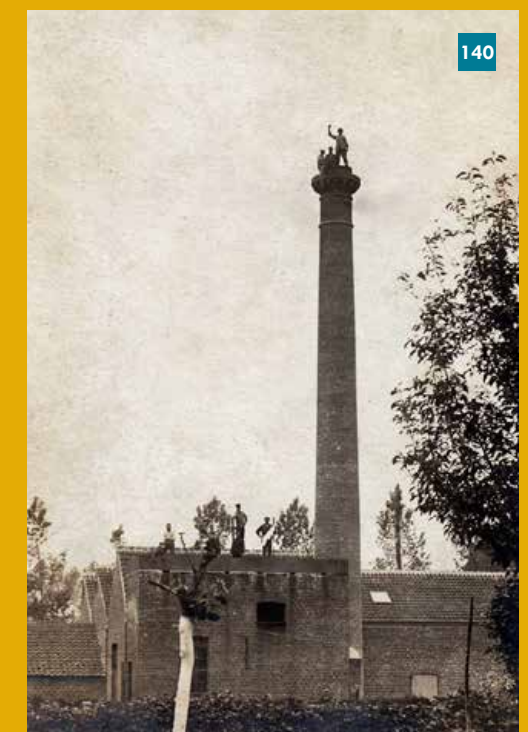
Klei steken met de spade.

De stapelplaats.

De kleiput in de Bormte in 1960.

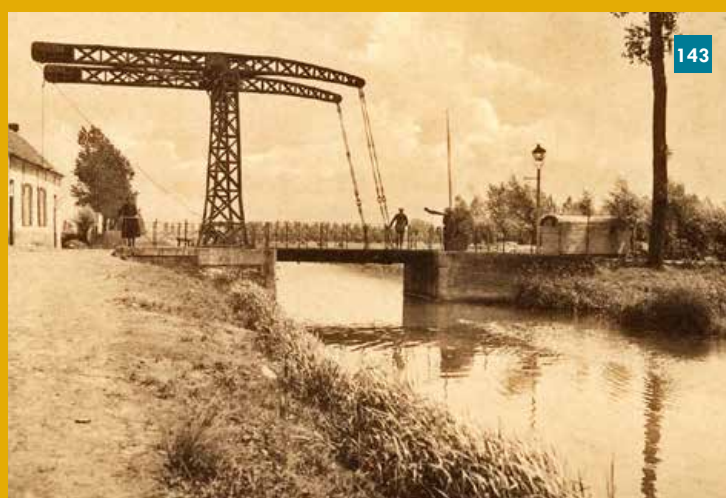
Metselaars boven op de schouw.

Het klooster met zicht op de kerk.

Het Station

De Koebrug over de Stekense Vaart.

Toen nog de Kerkstraat

De 'Dorpskern'. Rechts het hekwerk voor het kerkhof.

Kasteel "Ter Eiken"

Klein-Sinaai

Tot aan de fusie der gemeenten in 1976 maakte Klein-Sinaai bestuurlijk deel uit van de gemeente Sinaai. Het hing er als het ware als een verre uitsprong aan vast. Stekene-dorp was echter nooit ver weg. Via de Heirweg waren de beide dorpskernen al eeuwenlang met elkaar verbonden.

De oprichting van de Abdij van Boudelo in de 13de eeuw zorgde voor het ontstaan van een gehucht in de onmiddellijke omgeving van de kloostergemeenschap. Eind 16de eeuw verdreven oorlogen en opeenvolgende verwoestingen de monniken uit de streek. De abdijkerk lag in puin, het gewone volk bleef en in 1636, met de bouw van een kapel op den Elsbos gelegen tegenover de herberg 'de Lesten Stuyver', was de vorming van een kleine eigen dorpsgemeenschap een feit. De kapel stond hier wel op Stekens grondgebied, misschien toen reeds een teken?

Na de Franse revolutie evolueerde men verder naar eigen zelfstandigheid. De bouw van een grote kerk met pastorie en eigen pastoor, de inrichting van een school en een klooster, de aanleg van de spoorlijn met even later een eigen station en laadplaats zetten Klein-Sinaai helemaal op de kaart. Boeren, ambachtsslui, handelaars, winkeliers, herbergiers, zelfs adellijke kasteelheren, ... zij waren er allemaal en creëerden doorheen de tijd een eigenheid die tot op vandaag nog steeds kenmerkend is. Ik 'weun in kleisnoa', men hoort het nog heel regelmatig...

Scan de QR-code!

Zicht op de omloop in de gelaagputten.

Gaston Smet, alias Smetsjen.

Bernard Cordonnier.

André Van Heuverswijn.

De Stekense deelnemer, Geoffrey Inghels.

Roger De Coster.

Internationale Motorcross der Gelaagputten

In 1953 sloot A.M.S. Stekene zich aan bij de Belgische Motor Bond (BMB) en organiseerde vanaf dan jaarlijks de internationale motorcross op Pinksterzondag.

Reeds in 1947 organiseerde A.M.S. Stekene motorwedstrijden onder impuls van Pierre Troch, Romain Roelandt en Edmond De Block. In het prille begin waren dat meer behendighedsproeven met motoren die eigenlijk niet gebouwd waren voor dat soort werk. Er werd toen gestart vanuit het Zomerhuis om van daaruit naast de spoorwegzate en de steenbakkerij naar de gelaagputten te rijden, telkens op Pinksterzondag. In de jaren '50 evolueerde de organisatie meer naar echte motorcross, aanvankelijk zonder internationale deelname. In die periode verhuisde de startplaats naar een weide van landbouwer Haentjes in de IJzerhandstraat. Later werd gestart vanuit de 'put'.

Door het succes van onze Belgische piloten kreeg de organisatie een internationaal karakter. Samen met het parcours van Namen, waar de grote prijs van België werd gereden, werd de omloop van de gelaagputten te Stekene als de mooiste en meest spectaculaire van het land beschouwd. Alle toenmalige tenoren van de cross zakten graag af naar Stekene. Op Pinksterzondag werd Stekene dan ook overspoeld door crossfanaten vanuit alle windstreken.

De editie van 5 juni 1960 werd echter een editie in mineur. Onze eerste Belgische wereldkampioen, René Baeten, kwam ongelukkig ten val en overleed diezelfde dag in het ziekenhuis te Sint-Niklaas.

Al van bij het begin had A.M.S. Stekene te kampen gehad met het water in de gelaagputten. Het onderhoud van de waterpomp woog zwaar op het budget en was een blijvend probleem. Omdat de oude pomp de overvloedige regen van de voorgaande weken niet kon verwerken en het parcours daardoor onberijdbaar was, diende men de editie 1983 af te gelasten. Een financiële domper! De (steeds hogere) startgelden voor de internationale toppers die contractueel vastlagen, de problemen voor het verkrijgen van de nodige vergunningen en het protest van de milieubewegingen, zorgden er voor dat A.M.S. Stekene de handdoek in de ring gooide.

De editie 1982 zal dus de geschiedenis ingaan als de allerlaatste Internationale Motorcross van Stekene.

Koewacht oktober 1914. Belgische en Britse soldaten worden ingesloten door Het Duitse leger. De omsingelde soldaten vluchten naar Nederland. Aan de grens moeten zij hun wapens en militaire uitrusting achterlaten.

Koewacht, een bewogen geschiedenis

De geschiedenis van Koewacht krijgt vorm aan het eind van de Tachtigjarige Oorlog. De Tachtigjarige Oorlog, die ook een godsdienstoorlog was, eindigde in 1648 met de Vrede van Munster. Die vrede bepaalde onder meer dat er in de Zeventien Provinciën een scheiding kwam tussen een Nederlandse Republiek en de Spaanse Nederlanden. Voor het Waasland werd de landsgrens de grens tussen het Waasland en de Vier Ambachten.

Die vrede garandeerde voor beide landen godsdienstvrijheid. Goddienstvrijheid, maar geen vrijheid van eredienst. De bisschop van Gent, Mgr. Triest, besliste in 1687 om op de grens in Koewacht een kerk te bouwen ten behoeve van de Zeeuws-Vlaamse Katholieken. Tegelijk met de kerk werd er een residentiehuis of pastorie gebouwd. Een kerk trekt ook bewoning en trafiek aan en ten gevolge hiervan een douanekantoor. Rond de kerk groeide een parochie over de landsgrens heen. De Eerste Wereldoorlog zorgde voor een ommekeer. De dodendraad splitste de parochie in een Nederlandse en een Belgische parochie. Twee derde van

de Belgisch-Koewachtse parochianen woonde in Stekene en een derde in Moerbeke. In 2019 werd de Belgische parochie Koewacht opgeheven.

De parochiekerk van Koewacht voor 1914.

Het douanekantoor met als buur 'A LA VILLE DE STEKENE'.

Het voormalige klooster van Koewacht in 1987.

September 1944, viering op het dak van het Duitse grenskantoor.

De grens in Koewacht. Links is Nederland, rechts is België.

Molens

Colputte Molenbergen. 1668

De natuurelementen water en wind zijn al eeuwen lang een dankbare energiebron om de mens een flink handje toe te steken in zijn dagelijkse arbeid.

In onze gewesten was en is het nu opnieuw vooral wind die als gratis krachtbron dienst doet om beweging te krijgen in ingewikkelde technische constructies. De herontdekking van de gratis windenergie is al enkele tientallen jaren een feit. De hoge slanke windmolens die deels zorgen voor onze elektriciteitsvoorziening zijn bijna een ‘gewoon’ beeld geworden in onze omgeving. Ook in vroegere tijden was het profiel van een molen in het landschap een alledaags beeld.

In onze gemeente waren verschillende molentypes, meestal houten constructies, prominent aanwezig. Zij werden gebruikt voor het malen van granen, het pompen van water en het slaan van oliehoudende gewassen.

In zijn studie telt molenvorser wijlen Maurice Nonneman in de loop der eeuwen 53 verschillende molens op het grondgebied van Stekene. Eind 16de eeuw waren er niet minder dan 25 in werking.

De oudste vermelding voor een molen in het Waasland is terug te vinden in de geschriften van de Boudeloabdij. Anno 1200 is er sprake van de Coudenbornemolen op de grens tussen Klein-Sinaai en Moerbeke.

Uit de gegevens van het kaartboek van Stekene 1668-1674 blijkt het molenbestand fel gereduceerd. Er zijn nog een 5-tal werkende molens vermeld. Op de mooi getekende wijkkaarten zoals de afbeelding hierboven vindt men nog wel de restanten van molenbergen getekend.

Eind jaren 1800 zijn er nog enkele molens actief. De opkomst van nieuwe technieken en nieuwe krachtbronnen maken van de molenaar een uitstervend beroep. De opstaande molenconstructies geraken in verval en zijn in ons dorp helemaal verdwenen.

Nostalgische fotobeelden en hier en daar een opgegraven molensteen zijn de herinneringen die ons nog resten van het Stekense molenverleden.

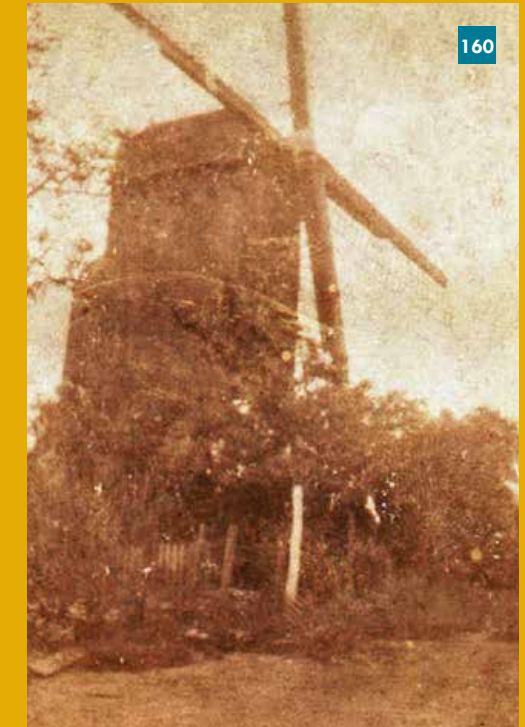
Omgewaaiide Corné-molen in de Molenstraat in 1896.

Kluizenmolen in het kaartboek van Kemzeke.1664

Bormtemolen / Haentjesmolen in de IJzerhandstraat.

Marimanmolen in de Heimeersstraat.

D'Hoogemolen in Bosdorp.

Fontainemolen in de Molenbergstraat.

“Scherp om grijpen” 1616 toegeschreven aan David Teniers de Oude

Kerk- en kunstschaten, beelden en monumenten

Veel kunstschaten hebben een onderkomen in Stekene. Een grote kunstgalerij zoals ‘Verbeke Foundation’ is daar niet vreemd aan. Al die kunstschaten in privébezit zullen vroeg of laat ons dorp verlaten, en hebben geen blijvende binding met Stekene, tenzij eigenaars zich geroepen voelen om ze ooit aan de gemeente te schenken.

Misschien zijn we ons er te weinig van bewust, maar in Stekene zijn ook echte kunstschaten aanwezig die Stekene nooit zullen verlaten.

‘Beelden zijn der leken boeken’, zo verwoordde Anton Van Wilderode: beelden en schilderijen spreken tot ons alsof we boeken lezen, zeker toen boeken nog duur en zeldzaam waren. Een Reinaertbeeld verwelkomt de bezoekers in de Polenlaan, geen koningen of keizers in onze straten, maar een vlasser in de schaduw van de H.Jacobuskerk, twee ontwapenende dames in brons, een bijbelkerk in papier maché en grafmonumenten op de laatste rustplaats van wie ons voor gingen. In onze kerken (die

gratis te bezoeken zijn) bevinden zich eeuwenoude kunstwerken: een meer dan 400 jaar oud schilderij, een metershoge zilveren monstrans uit 1635, een schilderij van Jan De Loose, eerste directeur van de academie, levensgrote eiken beelden uit 1742, ...

Kan graffiti ons doen bewegen aan de sporthal, of lopen we liever naar de bib met prachtige en waardevolle boeken? De kleinste van onze kunstschaten bevinden zich in het Oud-Station. Het is een hele kunst om alle kunstschaten te ontdekken in deze stee.

Koorkap met doodshoofd 1861.

Reliekschrijn H. Jacobus.

Open eiken biechtstoel uit 1742. Gesneden door Adriaan Nijs.

Wijnwatervat uit 1662. Schenking van de familie Quesau.

Geklasseerd WO-I oorlogsmonument "De Engel".

Zonnewijzer J.F. De Bruyn 1773.

Dorpspomp' geplaatst in 1873 tot nagedachtenis der opening van de straat naar Koewacht in 1861.

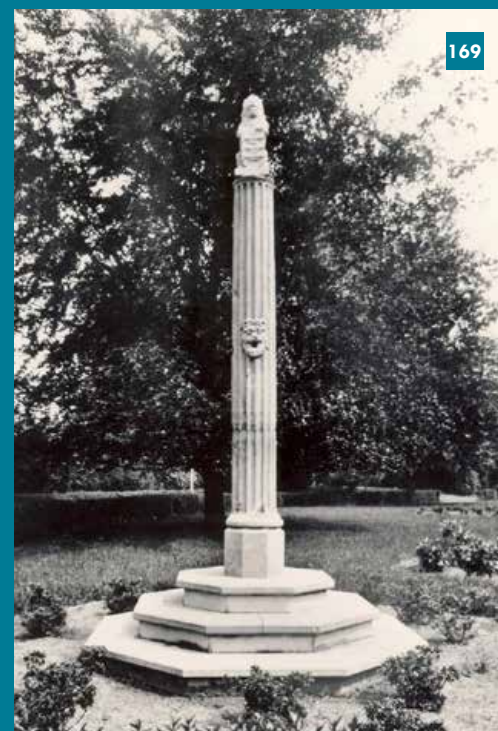
Kerk- en kunstschaten, beelden en monumenten

Boer en vlas Valère Peirsman t.g.v. 875 jaar Kemzeke

Boerenkrijgbeeld Koen Rossaert, geïnspireerd op het schilderij van Amelberga Truyma

Gerestaureerde schandpaal uit 1774 Joannes De Lateur

Breuk van de hoofdmans van Sint-Sebastiaans-gilde Stekene.

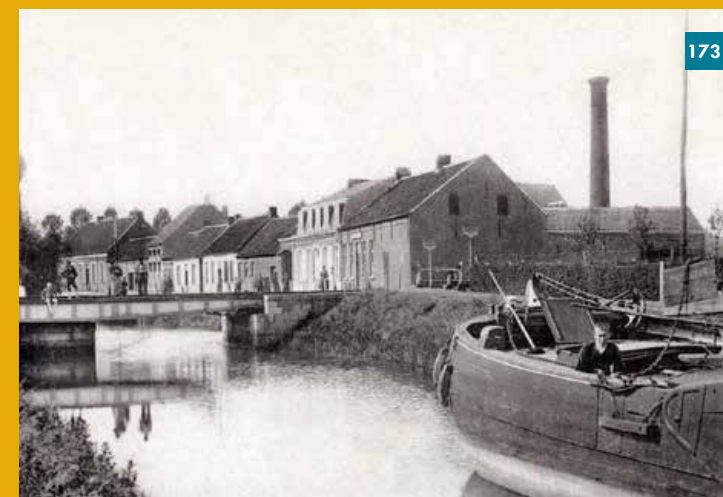
Monstrans 1635. Joost Lesteens

Oude ambachten

Het is ongelooflijk hoeveel ambachten er zijn en waren. De bekendste zijn de landman, de mulder, de bakker, de brouwer, de herbergier, de vlasser, de wever, de zeeldraaier, de spinster, de kantklosster, de 'schoaper', de 'slachtre', de worstendraaier, de poelier, de smid, de voerman, de schipper, de 'duûdgraver', de marskramer, de leurders van vis, melk, soep, mosterd, lompen, manden of scheiresliep, de kleermaker, de barbier, de metser, de steenhouwer, de pikker, de stukadoor, de beul, de tichelbakker, de timmerman, de kuiper, de koopman, de 'biêstekuûpre', de 'boefre', 'boêhiê mre', de pennenlikker, de garde, de 'nannekenuyt', de gendarm, de schoolmeester, de koster, de klokkenluider, de drukker, de rietdekker, de schilder, de dagloner, de 'meisse', de landmeter, de mollenvanger, ... en allen zijn begonnen zoals ze het bij de blokmakers deden, als kloefkapper. Van jongs af aan de stiel leren bij de meester op de werkvloer en wie niet deugde kreeg het gat van de timmerman. Al naargelang de moderniteit in het dagelijkse leven binnen sloop, boden zich nieuwe stielen aan. 'Den ellentrieker', de marconist, de stoker, de 'vielóomaker', de garagist, de machinist, de wasserijuitbater, de bode, de veldwachter, de pasteibakker, de 'pompkoekbakker', de 'kaffiebrander', de

'siegãariemoaker', de conducteur, de bareelwachter, de friturist, de geneesheer, de pillendraaier, de bankier, de kassierster, de schoonheidsspecialist. Na twaalf stielen en 13 ongelukken, kon je maar best journalist worden, en wie kon liegen zonder te blozen werd advocaat. Wie weet er trouwens nog wat ooit het oudste ambacht is geweest? Moet er nog zand zijn?

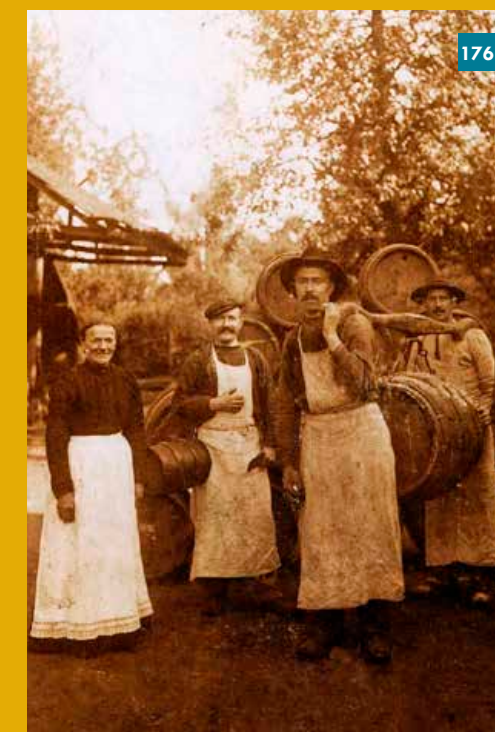
Aan de Stekense kaai.

Bakkerij Weyts.

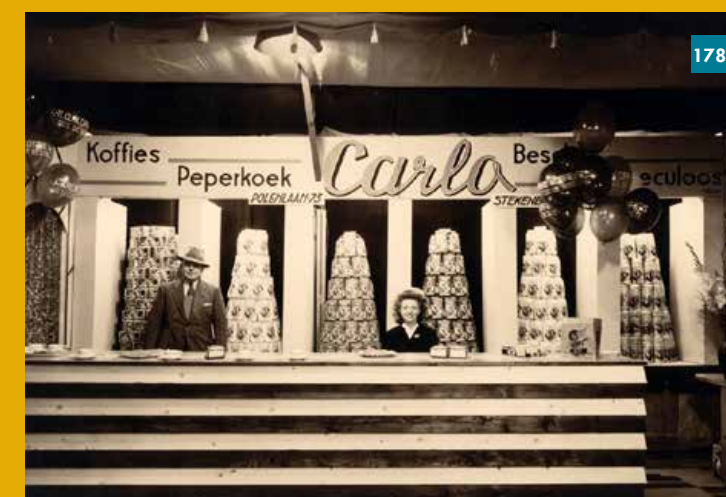
Lady Weyn.

Brouwerij Vijdt.

Metsers aan de H. Kruiskerk.

Emmanuel Merckx. Carlo.

Heemkring d'Euzie

Heemkring d'Euzie draagt al meer dan 40 jaar zorg voor de **geschiedenis** van Stekene, Kemzeke, Klein-Sinaai, Hellestraat en Koewacht. We willen ons eigen verleden niet verloren laten gaan, en werken daartoe op verschillende terreinen, waarvan ons **tijdschrift** en onze **tentoonstellingen** wellicht de bekendste zijn. We hebben ook een uitgebreide **bibliotheek** en **documentatiecentrum**. We adviseren de gemeente en iedereen die daarom vraagt in verband met erfgoed.

Tijdschrift

Ieder jaar publiceren wij vier nummers van ons tijdschrift **d'Euzie**, telkens goed voor minstens 32 pagina's over de meest uiteenlopende onderwerpen in verband met de geschiedenis van Stekene of een van de deelgemeenten. Dat we intussen al **meer dan 600** trouwe abonnees hebben, bewijst de appreciatie die ons tijdschrift geniet.

Bij belangrijke gebeurtenissen komt er een **extra dik nummer** uit. Dat was o.m. het geval naar aanleiding van 700 jaar Stekense Vaart en 900 jaar Kemzeke. Ook ons Stekense dialectwoordenboek kende veel succes.

Tentoonstellingen

Ieder jaar organiseren wij één of meerdere tentoonstellingen, meestal in ons museum in het oud station, soms ook elders. Onderwerpen van tentoonstellingen waren o.m. de Stekense wielergeschiedenis, de Eerste Wereldoorlog, overleden burgemeesters van Stekene en Kemzeke, 500 jaar markt, enz. Onze tentoonstellingen zijn **iedere zondagvoormiddag** (behalve in juli/augustus en op feestdagen) tussen 10.00 en 12.00 uur gratis toegankelijk.

Documentatiecentrum

In ons documentatiecentrum in het oud station kan iedereen terecht voor het raadplegen van boeken en documenten over onze gemeente. We bezitten bijna 2.000 **boeken**, evenveel **documentatiemappen**, bijna 8000 **doodsbrieven** en meer dan 20.000 **rouwprentjes**.

Internet

Via www.deuzie.be vind je onze **geactualiseerde website** met o.m. een aantal artikels uit ons tijdschrift, een personenindex en trefwoordenlijst, een klapper op de parochieregisters en burgerlijke stand, enz.

Gelegenheidsactiviteiten

Ieder jaar nodigen wij, in samenwerking met de vzw Reynaertgenootschap, een eminent spreker uit voor onze steeds druk bijgewoonde Herman Heyselezing. We werken mee aan Open Monumentendag, Erfgoeddag, en plaatselijke organisaties waarbij iets herdacht of gevierd wordt. Ter gelegenheid van ons 25-jarig bestaan plaatsten we een oriëntatietafel op het vijf dorpenpunt aan de Molenbeek in de Waterstraat.

Waar vind je ons?

Ons museum en documentatiecentrum zijn ondergebracht in **O.C. De Statie, Spoorwegwegel 1, 9190 Stekene**

Lid worden?

Is je interesse gewekt? Lid worden kan door **19 euro** (**25 euro** voor wie niet in Stekene woont) over te schrijven op IBAN-rekeningnummer **BE43 0682 1279 6001** van d'Euzie. Hiervoor krijg je vier nummers van ons tijdschrift, ontvang je de jaarlijkse Stekense Volkskalender, word je uitgenodigd op de openingen van onze tentoonstellingen en op andere activiteiten, kan je boeken ontfen en kan je met paswoord ons tijdschrift ook digitaal raadplegen. Voor amper 35 euro word je zelfs **erelid**.

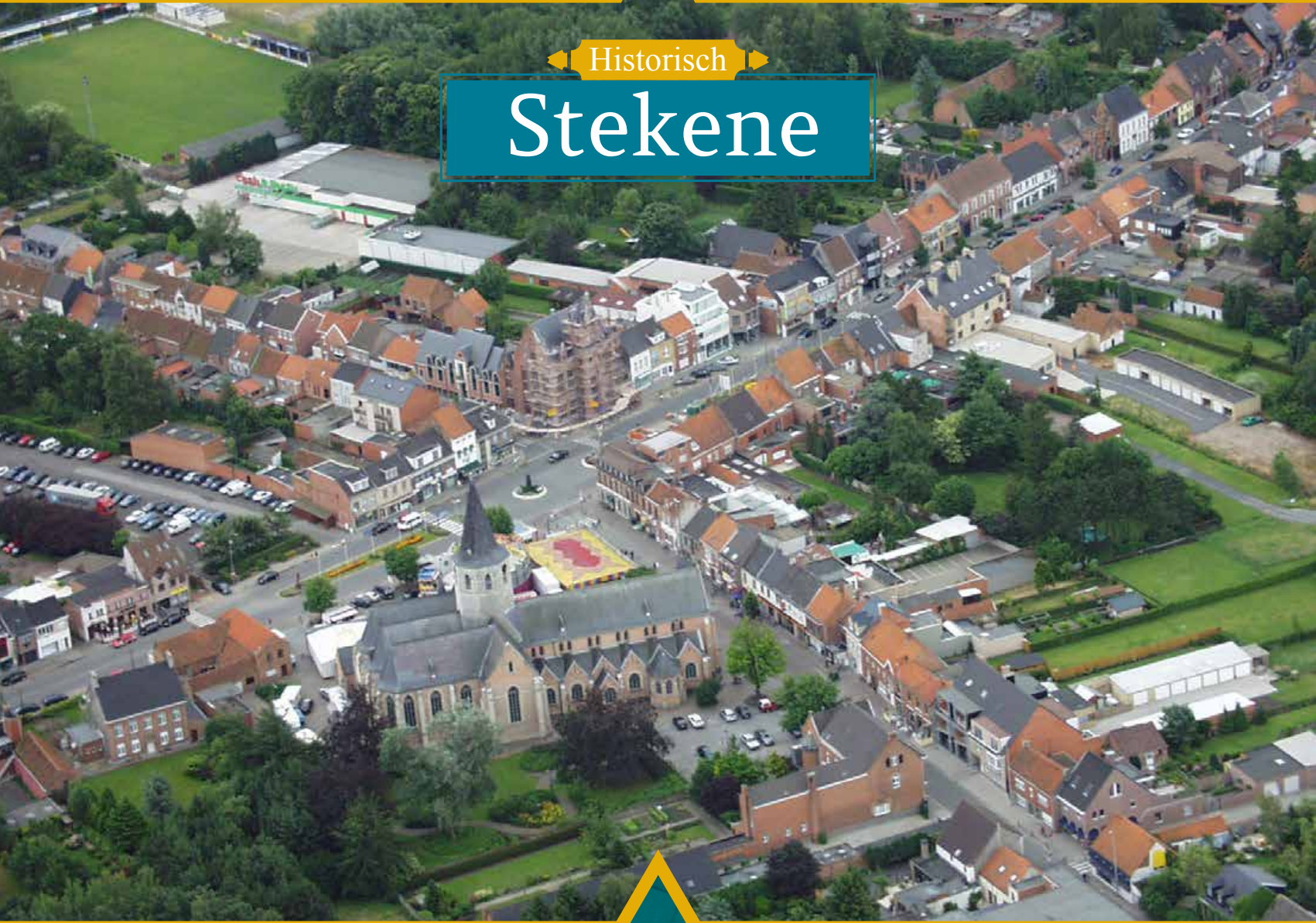

Scan de QR-code!

Historisch

Stekene

HEEMKUNDIGE
KRING

d'EUZIE

